БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 154 (8061)
ИЮЛИИН 1
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

СССР-эй Хилээмэнэй продуктнуудай министерство, СССР-эй Худалдаа наймаанай министерство, СССР-эй Финансын министерство «Таряа талха ба эдеэ хоолой бусад продуктнуудые гүрэнэй фондһоо абажа, малдаа эдюулхэ ябадалтай тэмсэхэ хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гаргаха тогтоолой проектые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй үзэмжэдэ табиба.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гаргаха энэ тогтоолой проект зүбшэн хэлсэхын тула доoро толилогдоно:

Тогтоолой проект

Хүдөө ажахые саашадань эрид ехээр хүгжөөхэ тушаа Парти, Правительствын хараалһан хэмжээябуулгануудые бэелүүлһэнэй ашаар манай орон дотор һүүлэй жэлнүүдэй турша соо таряа талха, хартаабха, овощь, мяха, һү ба хүдөө ажахын бусад продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ба бэлэдхэлгэ нилээд ехэ болоо гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Совет тэмдэглэнэ. Энээнэй ашаар городуудта ба промышленна центрнүүдтэ 1954, 1955 онуудта гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаагаар дамжуулан, мяха ба мяхан зүйлэй продуктнууд, һү, малай ба ургамалай тоһон, хартаабха, овощь, хүрпэ, сахар ба эдеэ хоолой бусад продуктнууд хүн зондо нилээд ехээр худалдагдаһан байна.

Эдеэ хоолой эдэ продуктнуудые иимэ ехээр худалдаа байхада хүн зон хилээмэ багаар хэрэглэдэг болохо, багаар худалдан абаха зэргэтэй байгаа. Зүгөөр үнэн дээрээ тиимэ ушар болоогүй. 1952 онойхитой сасуулхада, городуудай ба промышленна центрнүүдэй хүн зондо хилээмэн, хилээмэн зүйлэй продуктнууд һураггүй ехээр худалдагдадаг болобо. Энэнь тэндэхи зоной ургалтын хэмжээнһээ холо дээшээ гаранхай.

Һүүлэй үедэ хэдэ хэдэн городуудай хүн зон гүрэнэй магазинуудһаа хилээмэ талха, хүрпэ, хартаабха ба эдеэ хоолой бусад продуктнуудые худалдажа абаад, тэрэгээрээ малаа тэжээхэ ябадал али олон үзэгдэдэг болобо гэжэ тусхай хэгдэһэн шалгалта, мүн тэрэшэлэн нютагай советскэ органуудай үгэһэн материалнууд харуулна. Иимэ болоод байхадань хүн зоной хилээмэ талха ехээр худалдан абадаг болоһон ушар тэдэнэй хэрэглэмжын дээшээ гараһанһаа болоногүй. Юуб гэхэдэ городуудай, хүдэлмэришэнэй тосхонуудай, город шадархи газарнуудай хүн зон өөртөө баридаг мал адууһаа хилээмэ талхаар эдеэлүүлдэг байна. Тэрээнһээ гадна, хүдөө тосхондо һуудаг аад, хаанашье ажалладаггүй, харин гүрэнэй ба кооперативна магазинуудһаа худалдажа абаһан үнэгүй хилээмэ талхараа өөртөө мал тэжээгээд лэ һуужа байдаг хүнүүд ехэ таряа талха гаргашална бшуу.

Хилээмэ талха, хүрпэ болон бусад продуктнуудые малда эдюулхэ гээшэ хүн зониие эдеэ хоолоор хангаха ябадалда һаад түбэг ушаруулна. Тиимэһээ гүрэнэй ба арад зоной хэрэгтэ ямаршье туһа хэнэгүй. Олониитэдэ зэргүү шэглүүлэгдэһэн энэ заншал городуудай ба промышленна центрнүүдэй хүн зониие эдеэ хоолой продуктнуудаар хангалгые һайжаруулхын тула Парти ба Правительствын ябуулжа байгаа хэмжээнүүдтэ һаад тойбо татана. Эгээл иимэһээ энэ харша хэрэгые болюулыт гэһэн гуйлтатайгаар манай ажалшад нютагай ба центральна советскэ органуудта хандадаг байна.

1953 оной августда СССР-эй Верховно Соведэй батлаһан хүдөө ажахын налог тухай хуули, мүн тэрэшэлэн Правительствын гаргаһан хэдэ хэдэн Тогтоолнууд хүн зоной өөртөө мал бариха талаар байһан хизаарлалтануудые үгы болгоһон юм. Үнгэрһэн хоёр жэлэй турша дотор имагтал хүдэлмэришэд ба албахаагшадай баридаг малай тоо иимэ хэмжээтэйгээр олошорбо: эбэртэ бодо мал — 1,1 миллион толгойгоор, тэрэ тоодо үнеэд — 300 мянган толгойгоор, гахай — 600 мянган толгойгоор, хонид — 1,3 миллион толгойгоор олошорһон байна.

Хүдэлмэришэд ба албахаагшадай өөһэдтөө баридаг малай тоо толгой олошорходоо юрэнхы дээрээ муу баримта бэшэ гээшэ. Хэды тиимэшье һаа энэнь манай обществодо һайшаалтай бэшэ нүлөө үзүүлһэн байна. Юуб гэхэдэ, хүн зоной өөртөө мал олоор баридаг болоходо, эдеэ хоолой продуктнууд, илангаяа малай тэжээлдэ ошодог хилээмэ талха, хүрпэ бүри ехээр гаргашалагдадаг болобо. Тиихэ зуура, городуудай, хүдэлмэришэнэй тосхонуудай ба город шадархи хүдөө нютагуудай хүн зоной зарим хубинь дэлгүүр дээрэ малажалай продуктнуудай үнэ сэн ехэтэй байһан ушарые һамбаашалжа, элдэб хонжоо наймаа хэнэ. Тэдэ хонжоо наймаашад малдаа эдюулхын тула городуудта байһан гүрэнэй магазинуудһаа талха таряа, хүрпэ ба бусад продуктнуудые гүрэнэй химда сэнгээр худалдан абаад, малайнгаа һү, тоһо, мяхые дэлгүүр дээрэ абаашажа үлэмжэ ехэ сэнтэйгээр худалдана. Иимэ хонжоо наймаа хэжэ амташаһан хүнүүд промышленностьда, колхоздо ба совхоздо орожо, ашатай туһатай ажал хэхээ болинхой. Үгышье һаа миил нюдэ далдалхын тула хаанаб даа нэгэ тээ ажаллаһан хэбэртэй тоологдодог. Үнэн дээрээ өөртөө мал адууһа олоор үдхэжэ, ашаг олзо олодог байна.

Гансашье хонжоо наймаашад бэшэ, харин зарим нэгэн хүдэлмэришэд ба албахаагшад өөһэдтөө мал бариха зуураа, элдүүрилэгдэдэггүй сүлөө байһан гүрэнэй газар дээрэ, гүрэнэй мэдэлэй ой тайга соогуур гү, али тусхай һаалагдаһан ондоошье газарнуудта үбһэ сабшажа, үгышье һаа, үбһэ хуряалгын үедэ колхозуудта ошожо ажаллаад, өөһэдынгөө огородто тарижа ургуулаад гү, үбһэ тэжээл малдаа бэлэдхэхын орондо хилээмэ талха, хүрпэ ба бусад продуктнуудые гүрэнэй ба кооперативна магазинуудһаа худалдажа абаад, малдаа эдюулдэг байһаниинь гэмшэлтэй.

Тэрээнһээ гадна, мүнөө үедэ хүсэндөө байһан хуулиин ёһоор, өөртөө мал баридаг городой хүн зон мүнгэн налог түлэдэггүй, малажалай продуктнуудые уялгата ёһоор гүрэндэ тушаадаггүй юм. Эгээл энэ ушар колхознигуудтай жэшээлхэдэ, мал үдхэхэ талаар тэдээндэ бүри зохистой арга нүхэсэл олгожо үгэнэ. Юуб гэхэдэ, колхознигууд натуральна түлбэри оруулдаг, хүдөө ажахын налог түлэдэг байна ха юм.

Город шадархи хүдөө нютагуудта ажаһуудаг зарим нэгэн колхознигуудшье таряа талха ба бусад продуктнуудые гүрэнэй, кооперативна магазинуудһаа худалдажа абаад, малдаа эдюулдэг байха юм.

Энэ ушар хилээмэ талхаяа, бусадшье эдеэ хоолой продуктнуудые хайша хэрэгээр гаргашалха ябадалда хүргэдэг, ажалшадта худалдагдаха хилээмэ талха таһалдуулдаг байна.

Городуудай, город шадархи газарнуудай ба хүдэлмэришэнэй тосхонуудай хүн зоной өөртөө баридаг мал адууһа ба шубуудай эдихэ фуражые хилээмэ, хүрпэ ба хартаабхада орходоо химда сэнгээр аад, хүрэхэ хэмжээгээрнь худалдаа һаа, хилээмэ талха ба бусад продуктнуудаар мал тэжээхэ ябадалые зайсуулжа болохо байгаа. Зүгөөр тэрэнэй тулада ехэ хэмжээнэй фураж нэмэжэ туһалха хэрэгтэй болоно. Фураж гээшэмнай эгээл түрүүшээр лэ ороoһо таряан ха юм даа. Гүрэмнай мүнөө үедэ хүсэд хүрэхэ хэмжээнэй концентрированнэ тэжээл энэ зорилгоор гаргашалха аргагүй байна.

Таряа талхаар мал тэжээхэ ябадалтай тэмсэхын тула хилээмэ талханай ба хүрпэгэй үнэ сэнгые дээшэлүүлжэ, тэрээгээр мал тэжээхэдэ ашаг олзогүй болгожо болохо байгаа. Зүгөөр манай гүрэн иимэ хэмжээ абахагүй бшуу. Яахадааб гэхэдэ, хилээмэнэй үнэ сэн дээшэлүүлээ гээшэ һаа, хэдэн миллион хүнүүдтэ гарзатай болохо байна ха юм.

Өөртөө мал баридаг хүнүүдэй худалдагшада орходоо химда сэнтэйгээр мяха, һү ба һүнэй продуктнуудые гүрэнэй худалдаа наймаагаар дамжуулан, хүн зондо бүри ехээр гаргаа һаа, ажалшад дэлгүүр дээрэ ошохын орондо продукт абахын тула магазин ерэхэ байгаал. Тиигээ һаа, гүрэнэй магазинһаа хилээмэ талха абажа малда эдюулхэнь гарзатай хэрэг болохо һэн. Тиигээд байбал городуудта ба город шадархи газарнуудта малаа хилээмэ талхаар тэжээхэ ябадалые зайсуулжа болохо байгаа.

Һүүлэй үедэ һү, мяха бэлэдхэл ба худалдан абалга нилээд ехээр дээшэлээ. Энээн дээрэһээ боложо гүрэнэй худалдаа наймаагаар дамжуулан, һүнэй ба мяханай продуктнууд городуудта бүри ехээр худалдагдадаг болобо. Зүгөөр һүнэй, илангаяа мяханай талаар городой хүн зоной эрилтэнүүдэй ехэ болоһон ушарһаа томо томо промышленна центрнүүдтэшье тэдэнэй хэрэглэмжэ хүсэд дүүрэнээр хангагданагүй. Яахадааб гэхэдэ, гүрэмнай мүнөө дээрээ эдэ продуктнуудаар дан элбэг бэшэ байна. Эгээл энэ шалтагаанаар малажалай продуктнуудай, илангаяа мяханай үнэ сэн дэлгүүр дээрэ гүрэнэй сэндэ орходоо нилээд дээгүүр байна. Өөртөө мал баридаг хүнүүд ашаг олзо олохын тула энэ ушарые хэрэглэдэг ха юм.

Городой хүн зоной өөһэдтөө мал бариха ябадалые урмашуулдаг байһан хуули ёһые дахяад хаража үзэхэ шухала гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Совет тоолоно. Хилээмэ талха ба эдеэ хоолой бусад зүйлнүүдые айхабтар ехээр гаргашалжа, городой хүн зоной бүдүүлиг аргаар малажал эрхилхэ гээшэ олониитэдэ туһатай ажалһаа хүдэлмэриин хүсые хадууруулдаг, мяха, һү, үндэгэ гэхэ зэргын продуктнуудые абалгада тон ехэ ажал гаргадаг байна, тэрээнһээ гадна, зарим нэгэн тогтууригүй хүнүүдэй толгойень эрьюулэн һамааруулдаг, манай социалистическэ үйлэдбэриие эмхигүй болгохо забдалга үүдхэдэг байна. Мүнөө үедэ өөртөө мал баридаг зарим нэгэн хүнүүд гүрэнэй худалдаа наймаанда ба дэлгүүр дээрэ малажалай продуктнуудай дутамаг байһан ушарһаа ехэ ашаг олзо абадаг; ниитын малажалай хүгжэжэ, худалдаа наймаанай үргэдхэгдэжэ, юумэнэй үнэ сэнгэй химдархада, иимэ ашаг олзо абахаяа болихо. Яахадааб гэхэдэ, ганса үнеэ, гахай гү, али хони харууһалхань гарзатай болохол. Эдэ бүгэдые хараада абаха хэрэгтэй.

Манай хуули ёһо ниитын малажалые хүгжөөхэ ябадалда шэглүүлэгдэнхэй юм. КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй (1955 он) шиидхэбэри дотор малажалые хүгжөөхэ гол шухала арга нүхэсэлнүүд—ороoһо таряанай ажахые хүгжөөхэ ба малай тэжээл үйлэдбэрилгые ехэ болгохо, колхозой ба совхозой малажалые хүгжөөхэ, малажалдахи хүдэлмэриие механизацилха, таряан-ажалһаа, малажалһаа абтадаг продукциин үные химдаруулха гэхэ зэргын хэмжээнүүд заагдаһан байна. Колхозуудай ба совхозуудай үйлэдбэриие ехэ болгоһоной ашаар малажалай продуктнуудай талаар бүхы хүн зоной хэрэглэмжэ бүримүһэн хангагдаха зэргэтэй. Эгээл энэ арга зам арад зоной эрилтые дүүргэхэ байна. Тиимэһээ манай гүрэн энээниие дэмжэдэг.

Ушар иимэһээ таряа талха ба гүрэнэй ресурснуудһаа гарадаг эдеэ хоолой бусад продуктнуудые малда эдюулхэ ябадалые болюулха, городой хүн зоной өөртөө мал бариха ябадалые хизаарлаха хэмжээнүүдые абаха шухала гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Совет тоолоно. Энээнэй тулада мал баридаг хүнүүдтэ мүнгэн налог, һү, мяханай уялгата бэлэдхэл тохогдохо болоно. Энээн дээрэһээ боложо, иимэ ажахынуудһаа дэлгүүр дээрэ ошодог малажалай продуктнуудай хэмжээн зарим тэды хорохо байһаниинь мэдээжэ. Зүгөөр энэнь колхозуудта ба совхозуудта малажалай продуктнуудые ехэдхэһэнэй ашаар ойрын сагта хүсэлдүүлэгдэхэ байна.

СССР-эй Министрнүүдэй Совет иигэжэ **тогтооно:**

1. Гүрэнэй ба кооперативна магазинуудһаа таряа талха, хүрпэ, хартаабха ба эдеэ хоолой бусад продуктнуудые худалдажа абаад, мал адууһанда, шубуудта эдюулхэ ябадалые городуудташье, хүдөө нютагуудташье хаа хаанагүй оголон хорихо.

Гүрэнэй ба кооперативна магазинуудһаа хилээмэ талха, эдеэ хоолой бусад продуктнуудые худалдажа абаад, малда ба шубуудта тэжээл болгон хэрэглэхэ гээшэ ажалшадые эдеэ хоолоор хангаха хэрэгые бусайдуулна, энээнһээ боложо ниитын ажалда хабаадалсаха дурагүй зарим нэгэн хүнүүд хонжоо наймаа намнадаг болоно. Тиимэһээ энэ хэрэг олониитэдэ тон харша удхатай гэжэ хүн зондо үргэнөөр тайлбарилхыень нютагай советскэ органуудые уялгалха.

2. Гүрэнэй ба кооперативна магазинуудһаа хилээмэ талха, хүрпэ, хартаабха ба эдеэ хоолой бусад продуктнуудые худалдажа абаад, мал адууһаяа, тахяа шубуудаа тэжээһэн гэмтэй хүнүүдтэ нютагай худалдаа наймаанай органуудай зуургаалгаар ажалшадай депутадуудай районно, городской ба поселково Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд түрүүшээр 500 түхэригэй, дахяад дабтагдаа һаань, мянган түхэригэй яла тохохо гэжэ тогтоохо. Энэ тохогдоһон ялань милициин органуудаар үгэ дуугүйгөөр нэхэжэ абтаха болоно.

3. Нютагай советскэ ба худалдаа наймаанай органуудай хиналта һулаар табиһан дээрэһээ хилээмэ ба бусад продуктнуудые нэгэ гарта табиха гэжэ тогтоогдоһон нормонууд сахигдадаггүй байна. Энээн дээрэһээ боложо, малда эдюулхын тула гүрэнэй ба кооперативна магазинуудһаа хилээмэ талха ба бусад продуктнуудые худалдан абаха ушар гарана гэжэ тэмдэглэхэ.

Хилээмэ талха ба бусад продуктнуудые худалдалгын хойноһоо хиналта табихыень, нэгэ гарта үгэхэ нормые хэр зэргэ сахинаб гэжэ шалгахыень, худалдаа наймаанай тогтоогдоһон ёһо гуримые эбдэһэн хүнүүдые харюусалгада хабаадуулхыень республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые, ажалшадай депутадуудай областной, хизаарай, городской ба районно Соведүүдэй гүйсэдкомуудые, СССР-эй Худалдаа наймаанай министерствые, Центросоюзые ба бүхы министерствонүүдэй главурснуудые уялгалха.

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведэй худалдаа наймаанай комиссинуудай, эд хэрэглэгшэдэй кооперациин лавочна комиссинуудай, хилээмэн ба хилээмэн зүйлэй продуктнуудые худалдалгын хойноһоо хиналта хэхэ талаар гүрэнэй худалдаа наймаанай инспекциин ажал-ябуулгые һайжаруулхын тула хэмжээнүүдые абаха.

Хилээмэн ба бусад продуктнуудые худалдалгын хойноһоо, нэгэ гарта табигдаха нормонуудай хэр зэргэ сахигдажа байһанай хойноһоо ниитэ хүдэлмэришэдэй зүгһөө хэгдэдэг хиналтые һайжаруулхыень профсоюзуудай ЦК-нуудта, профсоюзуудай фабрично-заводской ба нютагай комитедүүдтэ даалгаха гэжэ ВЦСПС-ые гуйха.

4. Городуудта—союзна республикануудай столицануудта, областной, хизаарай центрнүүдтэ ба автономно республикануудай центрнүүдтэ (холын хойто зүгэй областьнуудай ба автономно республикануудай центрнүүдһээ бэшэниинь) ажаһуудаг аад, өөһэдтөө мал баридаг гражданинуудта (колхознигуудһаа гадна) мүнгэн налог ба һү, мяханай уялгата бэлэдхэл тогтоохо.

Жэл соогоо (июлиин 1-һээ июниин 30 хүрэтэр) нэгэ толгой малда иимэ хэмжээнэй налог тогтоохо: үнеэндэ—500 түхэриг, гахайда (хоёр һараһаа дээшэ гараһан)—150 түхэриг, жэлһээ дээшэ болоһон хони гү, али ямаанда—40 түхэриг, хүдэлмэриин мориндо—1500 түхэриг, хүдэлмэриин бусад малда—750 түхэриг; уялгата бэлэдхэлэй иимэ нормонуудые тогтоохо; нэгэ үнеэнһээ—400 литр һү, нэгэ гахайһаа—20 килограмм мяха (амидын шэгнүүрээр), нэгэ хонин гү, али ямаанһаа—5 килограмм мяха (амидын шэгнүүрээр). Нэгэ үнеэнһээ гү, али гахайһаа, үгышье һаа, жэлһээ дээшэ гараһан хоёр хониноо (ямаанһаа) гадна байһан малайнь толгой бүхэнһөө мүнгэн налог ба һү, мяха бэлэдхэлэй хэмжээн хоёр дахин ехэ болохо. Өөртөө мал баридаг гражданинуудай бүлэ соо гүрэнэй предприяти ба эмхи зургаануудта, кооперативна ба олониитын организацинуудта хүдэлмэрилхээ хулжаһан, ажал хэжэ шадаха хүнүүдэй (гэрэй эзэн эхэнэр ба һурагшадһаа гадна) байгаа һаа, мүнгэн налог ба мяха, һүнэй уялгата бэлэдхэл тогтоогдоһон хэмжээнһээ 50 процентээр дээшэлхэ.

Июлиин 1-дэ байһан малай мэдээгээр налог ба мяха, һүнэй уялгата бэлэдхэл ашагдаха байна.

Мүнгэн налог сентябриин 1-дэ, мартын 1-дэ хоёр адляар хубаагдажа түлэгдэхэ юм. Мяха һүн тогтоогдоһон болзорнуудта тушаагдадаг байха.

Республиканска, хизаарай ба областной центр бэшэшье һаа, томо томо городуудта байһан өөртөө малтай гражданинуудта энэ тогтоолой ёһоор хараалагдаһан хэмжээнэй мүнгэн налог ба мяха, һүнэй уялгата бэлэдхэл ашаха, мүн тэрэшэлэн областьнуудай, хизаарнуудай гү, али автономно республикануудай центр байһан зарим нэгэн бишыхан городуудай хүн зониие мүнгэн налогһоо ба мяха, һүнэй уялгата бэлэдхэлһээ сүлөөлхэ эрхые союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ олгохо.

Городто ажаһуудаг аад, өөһэдтөө мал баридаг зарим нэгэн гражданинуудые предприятинуудай олониитын организацинуудай зуургаалгаар мүнгэн налогһоо, мяха, һүнэй уялгата бэлэдхэлһээ сүлөөлхэ эрхые ажалшадай депутадуудай городской ба районно Соведүүдэй гүйсэдкомуудта олгохо.

Мүнгэн налог тогтоохо ба ямар гуримаар тэрэниие ашаха тухай Указай проектые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үзэмжэдэ табиха.

5. Хэрбээ городто ажаһуудаг колхознигуудай бүлын ажал хэжэ шадаха бүхы гэшүүд ажалта үдэр олохо тусхай минимумые дүүргээд байгаа һаань, колхознигуудта гэжэ тогтоогдоһон нормын ёһоор мяха, һүнэй уялгата бэлэдхэл тэдэнэй ажахынуудта ашагдаха байна. Харин тэдэ бүлэнэрэй зарим нэгэн гэшүүд хүндэтэ шалтагаангүйгөөр ажалта үдэрэй тогтоогдоһон минимумые дүүргээгүй һаань, тэдээндэ үмсын ажалтанда тогтоогдоһон нормоор мяха, һүнэй уялгата бэлэдхэл ашагдаха юм.

Бүлынь ажал хэжэ шадаха зарим нэгэн гэшүүдэй ямаршье хүндэтэ шалтагаангүйгөөр июниин 1-нэй мэдээгээр ажалта үдэрэй тогтоогдоһон минимумые дүүргээгүй байбалынь, колхознигуудай хамтын суглаагаар гү, али түлөөлэгшэдэй суглаагаар баталагдаһан списогэй ёһоор тэдэ колхознигуудта мяха, һүнэй уялгата бэлэдхэл ашагдаха байна.

6. Ариг сэбэрые сахиха талые хаража, городуудта өөртөө мал бариха ябадалые хорихыень союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ зүбшөөл үгэхэ.

7. Һү, тоһо үгэдэг ашаг шэмэтэ малые мяхан болгон гаргуулхагүйн тула городой хүн зонһоо үнеэдые, тугал бирууудые совхозуудай, колхозуудай ба предприятинуудай хамһабариин ажахынуудай худалдан абаха ябадал эмхидхэхыень СССР-эй Совхозуудай министерствые, СССР-эй Хүдөө ажахын министерствые, совхозууд ба хамһабариин ажахынуудтай, бусадшье министерствонууд ба зургаануудые, республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые, крайгүйсэдкомуудые ба облгүйсэдкомуудые уялгалха.

Городой хүн зонһоо үнеэдые, бируу тугалнуудые худалдажа абаха даалгабари совхозуудта, хамһабариин ажахынуудта ба колхозуудта тогтоохыень республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые, крайгүйсэдкомуудые ба облгүйсэдкомуудые уялгалха.

8. Һү, тоһо үгэдэг ашаг шэмэтэ малаа колхозуудта, совхозуудта, хамһабариин ажахынуудта, үүлтэртэ ба ашагта мал бэлэдхэхэ ба худалдаха СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын конторонуудта худалдаһан эзэдые, мяхан болгожо гаргаха эбэртэ бодо малаа, гахайнуудаа, хони ямаадаа гүрэндэ худалдаһан хүнүүдые саашанхи болзорто ашагдаха байһан мүнгэн налогһоо, мяха, һүнэй уялгата бэлэдхэлһээ сүлөөлхэ гэжэ тогтоохо. Хэрбээ малаа түс түс хүнүүдтэ худалдаа һаань, үгышье һаа, мяхан болгожо гаргаа һаань, налог ба уялгата бэлэдхэлынь хүсэдөөр түлүүлэгдэхэ болоно.

9. Городой хүн зонһоо үүлтэртэ бодо малые тиимэ малда гэжэ тогтоогдоһон сэнгээр, харин ашагта малые гүрэнэй мал худалдан абаха сэнгээр аад, дэлгүүр дээрэхи үнэ сэнгые ба малай һайн муye хараада абажа, 50 процент хүрэтэр нэмэлтэтэй сэнгээр худалдан абахыень СССР-эй Хүдөө ажахын министерстводэ, СССР-эй Совхозуудай министерстводэ, совхозууд ба хамһабариин ажахынуудтай бусад министерствонүүд ба зургаануудта зүбшөөхэ.

10. Хүдөө ажахын банкые иигэжэ уялгалха:

а) городуудай хүн зонһоо үнеэдые худалдажа абахынь тула мүнгэ хэрэгсээһэн колхозуудта 1956 ондо табан жэл болотор болзортойгоор мүнгэ урьһаар үгэхэ. Урьһаар абаһанайнгаа һүүлээр хоёрдохи жэлһээнь эхилжэ, һөөргэнь бусааха болоно.

б) городой хүн зонһоо худалдажа абаһан үнеэдэйнь сэнгые союзна бюджедэй мүнгэнһөө 1956 ондо совхозуудта ба министерствонүүдэй (зургаануудай) хамһабариин ажахынуудта түлэхэ.

11. Городой хүн зонһоо худалдажа абтаһан малые үбһэ тэжээлээр, байраар хангахын тула зохихо хэмжээ абахыень СССР-эй Совхозуудай министерствые, СССР-эй Хүдөө ажахын министерствые, совхозуудтай ба хамһабариин ажахынуудтай бусад министерствонүүдые ба зургаануудые, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые, крайгүйсэдкомуудые ба облгүйсэдкомуудые уялгалха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловта Индиин Республикын Вице-Президент Сарвапалли Радхакришнанай эльгээһэн телеграмма

Президент Ворошиловта, Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэдэ

МОСКВА

Хүндэтэйгөөр угтажа айлшалуулһанайтнай түлөө минии баясхалан хүлеэн абахыетнай, мүн тэрэниие Премьер-Министр Булганинда болон г-н Хрущевто дамжуулхыетнай Танине гуйнаб.

Танай агуухэ орондо ерэһэн мартагдашагүй һанамжаяа, минии орон тушаа Советскэ правительствын ба арадай хандуулһан хани ёһоной үнэн сэдьхэлэй мэдэрэлые зүрхэндөө хадуун бусабаб.

Минии хаража байхада болоһон событинуудые халуунаар амаршалнаб, һайн һайхан хүсэлэлнүүдтэе үшөө ехэ амжалта туйлахыетнай Танда хүсэнэб. Г-н Президент, Танда, Танаар дамжуулан, Советскэ Правительствода ба арадта халуун амаршалгаяа хүргэнэб.

Радхакришнан.

Бухарест.

Иранай шахиншах Мохаммед Реза Пехлеви, шахиня Сорейя Пехлеви Москваһаа Сталинград орохоор мордобо

СССР-эй Верховно Соведэй Президумэй болон СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай өөрынь уряалаар Советскэ Союзда ерэһэн Иранай Үндэр Дээдэ Зэргэтэ шахиншах Мохаммед Реза Пехлеви, Үндэр Дээдэ Зэргэтэ шахиня Сорейя Пехлеви советскэ орон соогуур аяншалхаяа июниин 29-нэй үглөөгүүр гараба. Тэдэнэр Сталинград орохоёо самолёдоор ниидэбэ. Тэдэнтэй хамта ябалсагшад Сталинград ошолсоо.

Дээдэ зэргын айлшадые үдэшэхээ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. И Микоян, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь Н. М. Пегов болон бусад тусхайта хүнүүд самолёдой ниидэхын урда тээ Иранай, СССР-эй ба РСФСР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн центральна аэродром дээрэ ерэбэ.

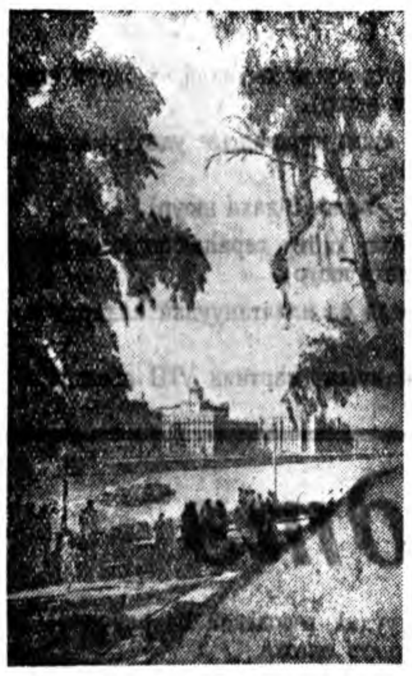
А. И. Микоян болон хүргэхээ ерэһэн бусад хүнүүд Иранай шахиншах ба шахиниие амаршалаад, тэдэнтэй хамта самолёт тээшэ ошобо. Тэдэнэр айлшадтаяа халуунаар амаршалалсаа. (ТАСС).

ВЦСПС-эй V ПЛЕНУМ

ВЦСПС-эй V Пленум июниин 28-да Союзуудай байшангай Колонно зал соо нээгдэбэ. Зүбшэхэ зүйлдэнь иимэ асуудалнууд бии гэбэл: ажалшадай дунда культурно-ниитын ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха талаар профсоюзна организацинуудай зорилгонууд; транспорт болон промышленна предприятинуудта, барилгануудта, МТС-үүдтэ, совхозуудта коллективнэ договорнуудые дүүргэхэ хэрэгтэ профсоюзна организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха. Түрүүшын асуудалаар ВЦСПС-эй секретарь нүхэр Коробова элидхэл хээ.

Культурно-ниитын ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгтэнь профсоюзна организацинуудта багаар туһална гэжэ үгэ хэлэһэн делегадууд ВЦСПС-эй секретарнадые шүүмжэлээ.

Пленум хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. (ТАСС).

Москва. М. Горькиин нэрэмжэтэ культурын ба амаралтын Центральна паркда.

ТАСС-эй фотохронико.

Олон үхибүүтэй эхэнүүд шагнагдаба

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр, олон хүүгэдтэй эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденуудаар ба «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнһөө шагнаба.

Байкало-Кударын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн И. Ф. Муравьева, Улан-Удэ городой Городской районой гэрэй эзэн эхэнэр Е. Н. Непомнящих, Торин аймагай Тори тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Е. П. Раева, Закаменай аймагай Маленковой, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозуудай гэшүүд Б. Г. Балданова, Цындема Жугдурова, мүн тус аймагай Михайловка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр У. Е. Островская гэгшэд 9 үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ нэгэдэхи шатын орденоор шагнагдаба.

Найман үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө 4 эхэнүүд «Эхын алдар» гэжэ хоёрдохи шатын орденоор шагнагдаа. Тэдэнэй тоодо Закаменай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн И. Е. Анулаева, Прибайкальска аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Е. П. Викторова, Байкало-Кударын аймагай Пушкинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн А. К. Голубева, мүн энэ аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн А. Г. Жилина гэгшэд бии.

Долоон үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ гурбадахи шатын орденоор 10 хүн шагнагдаба. Тэдэнэй тоодо: Закаменай аймагай «Коммунизм» колхозой гэшүүн Д. Г. Бабалаева, Улан-Удын Городской районой гэрэй эзэн эхэнэр А. С. Романик, Торин аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн А. И. Тугаринова, Прибайкальска аймагай Соболихо тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр А. Ф. Максюта, Иволгын аймагай Андреевэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Е. А. Налетова ба бусад бии.

«Эхын медаль» гэжэ нэгэдэхи шатын медаляар 18 эхэнүүд, «Эхын медаль» гэжэ хоёрдохи шатын медаляар 40 хүн шагнагдаһан байна.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Инструкторска группын хүдэлмэри һайжаруулха

Үнгэрэгшэ жэлэй декабрьһаа эхилэн, нүхэд Скворцов Лосев хоёр партиин Хориин айкомой Үдын МТС-эй зонодохи инструкторска группада инструкторнуудаар хүдэлмэрилдэг юм. Тус группые партиин айкомой секретарь нүхэр Д. Дагбаев хүтэлбэрилдэг. Энэ группада Скворцов Лосев хоёр һаяшагай хүдэлмэрилнэ, гэбэшье, КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн ажал хүдэлмэридөө зарим тэды һайн үрэ дүн туйлаа.

МТС-эй зоно 6 колхоз бии. Инструкторнуудай группа колхозуудые хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдөөр бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулна. Тиигэжэ үнгэрэгшэ жэлэй эсэстэ Сталинай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин правлениин түрүүлэгшын орлогшоор нүхэр Жамсуев эльгээгдэһэн байгаа. Тэрэ хадаа урдань колхозой счетовод байһан хадаа артелиингээ экономикые һайнаар мэдэдэг. Нүхэр Жамсуев олониитые эмхидхэхэ талаар мүн лэ шадабаритай. Тиихэдэ, «Гигант» колхозой таряанажалай бригадын бригадираар эдэбхитэй колхозник нүхэр Дамдинов, МТФ-е даагшаар ветфельдшер нүхэр Головко табигдаһан байгаа.

МТС-эй зонын колхозуудта 3 түрүүлэгшэнэр гушамянгатанай тоодо орожо ерэһэн байна. КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска (1953 он) Пленумһээ хойшо аймагай предприятинууд болон эмхи зургаануудhaa МТС-эй харьяата колхозуудта 31 хүдэлмэрилэгшэд эльгээгдээ.

КПСС-эй айком, тэрэнэй инструкторска группа кадрнуудай экономическа һуралсал эмхидхэхэ талаар зарим хүдэлмэри ябуулаа. Энэ асуудал партиин айкомой пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, хожомынь партийна бүхы организацинуудай партийна суглаанууд дээрэ март, апрель һарануудта табигдаһан байгаа. Аймагай экономическа конференци партиин айком үнгэргөө һэн. Колхозуудта хүдөө ажахын продукт ехээр абадаг болохо, тэрэнэй абахадаа хүсэ болон зөөри гаргашалгые доошолуулха тухай асуудал конференци дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа. Энэ конференци бэлэдхэлгэдэ КПСС-эй айкомой инструкторска группа эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Колхозууд болон МТС-эй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, коммунистнууд болон партийнабэшэ хүдэлмэрилэгшэд политическэ һуралсалда хабаадуулагдажа, партиин XX съездын шиидхэбэринүүд болон материалнуудые шудалһан байна. Занятинуудынь хаһа саг соогоо үнгэргэгдэдэг байгаа.

Эхин парторганизацинуудай партийна суглаанда бэлэдхэхэ ба тэдэниие үнгэргэхэ асуудалда айкомой инструкторска группа ехэхэн анхарал хандуулдаг. Партийна суглаануудые бэлэдхэжэ, үнгэргэлгэдэ группын хүдэлмэрилэгшэд өөһэдөө эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Сталинай нэрэмжэтэ, «Победа», Калининай нэрэмжэтэ колхозуудта партийна суглаанууд бэлэдхэл һайнтайгаар үнгэрдэг. Эндэхи коммунистнууд колхозойнгоо экономикые шэнжэлжэ үзэдэг, хүдөө ажалһаа ашаг шэмэ ехээр абадаг болохо, тэрэнэй өөрынь үные химдаруулха арга боломжонуудаа элирүүлдэг. Энэ хэрэгтэ колхозуудай мэргэжэлтэд, бухгалтериин хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсадаг байна. Продукт ехээр абадаг болохо, тиихэдээ ажал батаар гаргашалха арга боломжонуудаа элирүүлгэдэ партийна эхин организацинуудай, колхозуудай правленинүүдэй болон МТС-эй дирекциин анхарал ехээр табидаг болохынь хойноhоо инструкторнуудай группа оролдолго гаргадаг байна. Тэрэ оролдолгын аша үрэнь уданшегүй харагдаа. Жэшээлхэдэ, «Победа» кохоздо һүн һураггүй ехээр һаагдадаг болоо. 8 һарын турша соо үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо үнеэн бүриһөө 200 шахуу литр һүн ехээр һаагдаа. Гэбэшье, һү һаалгада ажал ехээр гаргашалагдадаг байгаа. Мүнөө жэлдэ центнер һү һаахын тулада колхоз 8 ажалта үдэр, нэгэ үнеэ харууһалгада 39 ажалта үдэр гаргашалһан байгаа. Тиихэдэ энэ колхоз эбэртэ бодо малай 2 гүүртэтэй аад, тэдэнээ нэгэдхээ. Мүн һаалишад болон тугалшадай харууһалдаг малай тоо олон болгоо. Апрелиин 1-һээ эхилэн, 100 литр һү һаахын тулада 2,5 ажалта үдэр гаргашалдаг болоо.

«Гигант» колхоз гахайнгаа фермэһээ энэ жэлдэ олзо оруулаагүй, харин 11,6 мянган түхэригэй гарзада ороһон байгаа. Тиимэһээ гахайн фермын хүдэлмэриие һайжаруулха тухай асуудал КПСС-эй айкомой инструкторнуудай группын дурадхалаар колхозой правлени ба партийна организаци зүбшэн хэлсэһэн байгаа. Гахайн фермые ажахын олзотой һалбари болгохо хэмжээнүүдые хараалха хэрэгтэнь айкомой секретарь нүхэр Дагбаев инструктор Скворцов хоёр колхозой партийна организацида болон правленидэ туһалаа. Гахайнь фермэ дээрэ ажалай эмхидхэл һайжаруулха, ажал гаргашалга бага болгохо хэмжээнүүд абтаа. Фермые даагшаар колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Варфоломеев табигдаа. Ажалша, оролдосотой колхознигууд гахайшадаар табигдаа. Һайн үүлтэрэй 10 эхэ гахай, нэгэ азарга гахай худалдажа абтаа. Колхозой фермэ мүнөө 100 толгой гахайтай юм. 6—7 һаратай 24 гахай мүнөө шахагдажа байнхай. Энэ оной турбадахи кварталда тэдэ гүрэндэ тушаагдаха юм. Гахайнгаа эдеэ хоол һайжаруулха зорилгоор 50 гектар ячмень, 5 гектар кукуруза таряа. Ногоон нэмэлтэ тэжээл болгон хэрэглэхын тулада 10 гектар кукуруза таригдаа. Гадна, хартаабха, ороохо таряан гахайн фермэдэ горьтойгоор үгтөө.

Тракторна хүдэлмэриин өөрынь үные химдаруулхын тулада Үдын МТС-эй партийна организаци ба дирекци хэмжээнүүдые абаһан байна. МТС-эй дирекци ба партийна организаци тракторна бригадануудай штадые хороогоо. Урда тээнь тракторна бригадануудай бригадирнуудай 7 туһалагшатай байһан аад, мүнөө 2-ень үлөөгөө. 84 прицепщигэй орондо 42 прицепщик мүнөө хүдэлмэрилнэ. Мүн хамһабариин бусадшье хүдэлмэрилэгшэдэй тооен хороохо хэмжээнүүд хараалагданхай.

Тиихэтэеэ хамта, партиин айкомой инструкторнуудай группын хүдэлмэридэ горьтой дутуунууд бии. Энэ группа партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриие ажахын хүдэлмэритэй зүбөөр тааралдуулан табижа шадаагүй. Зонын партийна эхин организацинуудта партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэри һайнаар табигдаагүй байха юм. Группын инструкторнууд колхозуудта гарахадаа заримдаа жиирэй коммунистнууд болон колхознигуудтай хөөрэлдэдэггүй, харин колхозой түрүүлэгшэнэртэй болон парторганизациин секретарьнуудтай уулзаад лэ бусашадаг байха юм. Инструктор нүхэр Лосев Калининай нэрэмжэтэ колхозой Тохорюугта гэжэ нютагта байдаг холын бригадада ошожо, удаан саг соо байһан аад, коммунистнуудтай ямаршье хүдэлмэри хээгүй, партийна хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгтэ анхарал табяагүй, этигэмжэтын үүргэ дүүргээд лэ бусаһан байгаа. Теэд тэрэ бригададань 10 коммунистһаа бүридэһэн партийна группа бии юм. Партиин айкомой инструкторска группа партийна хүдэлмэриин асуудалнуудаар парторганизацинуудай секретарьнуудта заабари дутамагаар үгэдэг. Тиимэһээ колхозуудай парторганизацинууд партийно-политическэ хүдэлмэри артелиингээ бодото зорилгоһоо таһархайгаар ябуулна. Партийна ажабайдалай гол ёho болон нормонуудые эбдэдэг ушар партийна организацинуудта үзэгдэнэ. Тиихэдэ, МТС-эй харьяата колхозуудта ажалай түрүү арга методууд дутамагаар дэлгэрүүлэгдэнэ.

КПСС-эй Хориин айком хадаа Үдын МТС-эй зонодохи инструкторнуудайнгаа группын хүдэлмэри һайжаруулха хэмжээнүүдые абаха, тэдэнэй хүдэлмэридэ хододоо туһалжа байха уялгатай.

И. Кондратьев, КПСС-эй обкомой инструктор.

Шэнэ табанжэлэй түрүүшүүл

Ойбонтын модо бэлэдхэлэй пунктын электрохюрөөшэдэй дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ Николай Томский түрүү зэргэдэ ябана. Энэ нүхэр өөрынгөө ажалай амжалтаар ганса пунктда бэшэ, харин бүхы Курбын леспромхоз соо суурхана. Нүхэр Томский эндэ хоёрдохи жэлээ хүдэлмэрилжэ байбашье, өөрынгөө мэргэжэл һайнаар шудалаа. Мүнөө даалгабаряа 125—150 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Томский ажаллажа байна.

Е. Ринчиновагай фото.

Дарья Петровна Бурдуковская 1946 ондо ФЗО дүүргээд, Улан-Удын сэмбын фабрикын сэмбэ будаха цехтэ хүдэлмэрилжэ эхилээ һэн. Нүхэр Бурдуковская фабрикын эрхим хүдэлмэришэдэй нэгэниинь юм. Мүнөө нүхэр Бурдуковская бүд хэмжэгшээр хүдэлмэрилжэ, үдэрэйнгөө даалгабариие 130 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Бурдуковская хүдэлмэрилжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэбэ

Зургаадахи табанжэл соо ашаа шэрэхэ түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө Бурят-Монголой автотранспортна трестын предприятинуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ № 1 конторын коллектив шэнэ амжалта туйлаба. Конторын коллектив ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхэ тушаа зохихо хэмжээ абаһанай ашаар хоёрдохи кварталайнгаа түсэбые болзорһоонь 9 үдэрөөр урид дүүргээ.

Конторынхид энэ үе соо 20 мянга гаран килограмм бензин арьбалжа, ашаа шэрэлгын үные хараалагдаһан түсэбэйхиһөө 5 процентээр химдаруулаа. Конторын коллектив арга боломжоёо хаража үзөөд, 3-дахи кварталда 500 мянган тонно-километртэ түсэбһөө гадуур ашаа шэрэхэ уялга абаа.

Зуумянгатанай тоодо ородог түрүү шофёрнууд Григорий Макаров, Кузьма Оловянников, Иннокентий Батышев, Иван Леонов болон бусад шофёрнууд ашаа шэрэлгэ улам түргэдхэжэ, һара бүриин даалгабариие 140—200 процент дүүргэдэг болоо.

Автомашинануудые заһабарилагшад мүн лэ һайнаар ажаллаа. Заһабарилгын шанарые һайжаруулхын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ тэдэнэр эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Слесарьнуудэй бригадир П. И. Поняев, слесарь П. П. Трифанов, түмэршэ дархан М. С. Гуревич гэгшэд үдэр бүри даалгабаряа 150—200 процент дүүргэнэ.

И. Сокол.

20 жэл станогой дэргэдэ

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводто нүхэр Баторовай ажаллахаяа ороһон сагһаа хойшо эгсэ 20 жэлэйнь ой һаяхан, июнь һарада гүйсөө.

Эрдэм ном бататай, урдань заводто станогой дэргэдэ ажаллажа үзөөгүй Данзан Түбунович түрүүшээр бага бэшэ бэрхэшээлтэй ушарагша һэн. Нүхэр Баторов паровозо-механическа цехын токарёоршье байхадаа ажалдаа дуратайгаар хандадаг, мэргэжэлээ зоримгойгоор дээшэлүүлдэг байгаа. 1946 ондо тэрэ шэнэ мэргэжэл шудалжа, строгальщик болоһон байна. Тэрэ гэһэнһээ хойшо строгальщигаар ажаллана.

Цех соогоо магтаалтай болоһон энэ хүдэлмэришэн һара бүриингөө даалгабариие 200—240 процент эрхим шанартайгаар дүүргэнэ. Заводой хүндэлэлэй доскада нүхэр Баторовай фото-зураг саг үргэлжэ харагдадаг. Данзан Тубунович олон жэлэй турша соо ажаллажа, мэргэжэлтэй болоһон туладаа дүй дүршэлөө залуушуулда дуратайгаар дамжуулан үгэнэ. Нүхэр Баторов үнэн сэхэ ажалайнгаа түлөө правительственна медальнуудаар, хүндэлэлэй хэдэ хэдэн грамотнуудаар шагнагдаа:

Данзан Тубунович иигэжэ хөөрэнэ:

— Өөрынгөө түрэһэн нютагһаа, Түнхэнэй аймагай Таблангут тосхонhoo заводто хүдэлхэсэ ерэхэдээ ямаршье мэргэжэлгүй һэм. Суглаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө ахадуу ёhoной туһаламжын ашаар ажалдаа ниилээд дүршөөб. Партиин XX съездын шиидхэбэриие дүүргэлтэ юлгэлсон, ажалайнгаа бүтээсые саг үргэлжэ дээшэлүүлхын түлөө оролдоноб.

Д. Дармаев.

Арад зондо хэрэгтэй эд бараа ехээр гаргадаг болое

Үйлэдбэридөө шэнэ технологи, түрүү арга үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, мүн предприятинуудай доторой арга боломжонуудые дүүрэнээр хэрэглэжэ, үргэн хэрэглэлэй эд бараа элбэгээр үйлэдбэрилхэ гээшэ республикымнай нютагай промышленностиин урда шэнэ табанжэл соо табигдаһан гол зорилго болоно. 1960 он болотор нютагай промышленностиин предприятинуудта продукци үйлэдбэрилгэ 2,4 дахин дээшэлүүлэгдэхээр хараалагдана. Ажалшадай, мүн колхозуудай ехээр хэрэглэдэг мебель, хирпиисэ, извёстко, хюрөөдэгдэмэл модон материал гэхэ мэтын зүйлнүүд урдынхиһаа бүри ехээр үйлэдбэрилэгдэдэг болохо. Эдэ зүйлнүүдэй нютагай түүхэй эдүүдээр хэгдэдэг туладань тэдэнэй үнэ сэнгые химдаруулхын тулада ехэхэн оролдолго гаргагдаха байна.

Фондһоо үгтэдэг түүхэй эдээр валенка, оёмол хубсаһа, түмэр орон, амһарта болон бусад эд бараа үйлэдбэрилгэ мүн лэ дээшэлүүлэгдэхээр хараалагданхай. 1960 ондо хирпиисэ үйлэдбэрилгэ 1955 онойхиһоо 468, хэрэгсэлэй модо бэлэдхэлгэ—221, оёмол хубсаһа—370, арһан гутал—129 процент дээшэлхэ байна.

Зургаадахи табанжэлдэ парти, правительствын табиһан зорилгые бэелүүлэн, шэнэ продукци үйлэдбэрилдэг болохобди. Тиин урдань үйлэдбэрилэгдэдэггүй трикотажна хубсаһан, барилгада хэрэглэгдэхэ извёстко-элһэнэй блогууд үйлэдбэрилэгдэхэ юм. Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхын тулада барилга-заһабарилгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдаха байна. Кяхта городто трикотажна фабрикын барилга нёдондо жэлһээ эхилэгдэнхэй. Тус фабрикада 10 мянган ээрсэг хүдэлхэ юм. Түсэбөөр хараалагдаһанай ёһоор энэ жэлэй эсэс багта ээрэлгын цех ашаглалгада оруулагдаха, 1958 оной эхеэр фабрика гүйсэд хүдэлмэрилжэ эхилхэ.

Улан-Удэ городой «Металлоширпотреб» заводой дэргэдэ элдэб түхеэрэлгэнүүдые заһабарилха, түмэр оро, амһарта үйлэдбэрилхэ гурбан шэнэ цех баригдахань. Тиихэдэ жэл соо 28 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ оёдолой фабрика, шулуу отолхо мастерскойн барилга Улан-Удэдэ эхилхэнь.

Республика доторнай мебель үйлэдбэрилдэг предприятинууд ажалшадай эрилтые гүйсэдөөр хангажа шаданагүй. Энэ байдалые хараада абажа, Улан-Удын мебельнэ фабрика жэл соо 4 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилдэг болохо юм. Тэрэшэлэн горпромкомбинадай дэргэдэ хубсаһа оёхо ательейн байра баригдажа байна. Ерэхэ жэлдэ энэ ательейн хүдэлжэ эхилээд байхада, городой ажалшад хубсаһаа һайн шанартайгаар оёулха аргатай болохо.

Хүдөө ажахымнай хүгжэхэ, колхозуудай олзо доходой ехэ болохо бүри хүдөө нютагуудта барилгын материал улам ехээр хэрэглэгдэнэ. Тиимэһээнь Сэлэнгын, Яруунын, Түнхэнэй, Курумканай, Кяхтын аймагуудта хирпиисын заводууд баригдаха, тэрэшэлэн бии байһан хуушан заводууд шэнэлэн заһабарилагдаха байна.

Үбэлэй үедэ манай эндэ валенка олоор хэрэглэгдэдэг гээшэ. Тиихэдэ республикымнай хонин ажахын саашадаа ехээр хүгжөөгдэхэ байһан ябадал Улан-Удын валенка дарадаг фабрикын үйлэдбэриие үргэдхэхэ арга олгоно. Мүнөө тус предприятиин үйлэдбэриин хүсэнэй бага дээрэһээ ондоо область болон республикануудһаа валенка асарха баатай болонобди. Республикынгаа ажалшадай эрилтые һайнаар хангахын тулада энэ фабрикада жэлдээ 250 мянган паар валенка дарадаг болохо ёһотойбди.

Үйлэдбэри дээрэ техническэ дэбжэлтэ туйлаха ба түрүү аргануудые хэрэглэхэ талаар партиин XX съездын эрилтые бэелүүлхын тулада предприяти бүхэнэй коллектив ехэ хүдэлмэри хэхэ байна. 1960 он болотор аяар 6 миллион түхэригэй машина зэмсэгүүд худалдан абтажа, предприятинуудта тодхогдохо, бии байһан түхеэрэлгэнүүд капитальнаар заһабарилагдаха байна.

Предприятинуудай үйлэдбэриие үргэдхэхэтэй хамта хүдэлмэришэдэй тоо олошорно. Иимэһээ зургаадахи табанжэлдэ хүдэлмэришэдэй байха гэр байрануудые, хүүгэдэй сад болон яслинуудые олошоруулха хэрэгтэй. Энэ зорилгоор Улан-Удын мебельнэ, оёдолой фабрикануудай дэргэдэ тус бүридөө 100 үхибүүдэй байха садуудые барихаар хараалагдаба. Хүдэлмэришэдэй байха гэр байрын талаар бэрхэшээл тохёолдоно. «Металлоширпотреб» завод, Кяхтын гуталай фабрика, тэндэ баригдажа эхилһэн трикотажна фабрика, горпромкомбинат болон бусад предприятинууд байрын нэгэшье квадратна метр талмайгүй. Энээнһээ боложо тон олон хүдэлмэришэд ажалһаа гаража, ондоо тээшээ ошохо баатай болоно. Тиин предприятинууд продукци үйлэдбэрилхэ гүрэнэй түсэб саг болзор соонь дүүргэжэ шадахаяа болино.

Энэ дутагдалые усадхаха зорилгоор министерствомнай шэнэ табанжэлдэ байрын 7,1 мянган квадратна метр талмайн барилгада 10,5 миллион түхэриг һомолоод байна. Тиин барилгын хүдэлмэриие түргэнөөр ябуулха гээшэ предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй шухала зорилгонуудай нэгэниинь болоно.

Нютагай промышленностиин министерствын предприятинуудай хүдэлмэришэдэй саашанхи гол зорилго юуб гэхэдэ, ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ, продукциинь өөрын үные химдаруулха ба шанарыень һайжаруулха хэрэгтэй. Энэ харюусалгатай зорилгые бэелүүлхын тулада нэн түрүүн предприяти бүхэндэ доторой арга боломжые дүүрэнээр хэрэглэхын, түүхэй эд болон материалнуудые арьбалхын, захиргаанай аппарадта мүнгэ гаргашые хороохын түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй.

1956 он зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэл болоно. Тиигэбэшье, предприятинуудаймнай валовой продукци үйлэдбэрилгэ нёдондоноймхиһоо 17 процентээр дээшэлээ. КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон түрүү предприятинуудай коллективүүд 1956 оной түсэбые болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн социалистическэ уялга абаад, шангаар тэмсэжэ байна. Нэгэдэхи кварталай хүдэлмэриин дүнгөөр Железнодорожно районой промкомбинадай (директорынь нүхэр Хацанов) коллектив социалистическэ мүрысөөндэ илажа республикынгаа Нютагайнгаа промышленностиин министерствын ба профсоюзай обкомой дамжуулгын Улаан тугые 12.656 түхэриг мүнгэн шангтайгаар абаа. Тус комбинадайхид продукци үйлэдбэрилхэ квартальна түсэбөө 104.5 процент, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ даалгабаряа 113,2 процент дүүргэнхэй. Тэрэшэлэн Кяхтын оёдолой фабрикын хүдэлмэришэд муу бэшээр хүдэлмэрилнэ.

Министерствын түрүү предприятинууд иимэ зарим тэды амжалта туйлажа байбашье, олонхи предприятинууд урдаа табигдаһан зорилгоёо хангалтагүйгөөр бэелүүлнэ. Бүхы предприятинуудай хахадынь шахуу продукци үйлэдбэрилхэ 5 һарынгаа даалгабариие дүүргэнгүйгөөр үнгэрөө. Тэрэ тоодо Хориин, Сэлэнгын, Ториин, Кяхтын, Закаменай, мүн бусад аймпромкомбинадууд оролсоно. Дурсагдагша предприятинууд түсэбөө дүүргэхэ гүйсэд аргатай аад, тэрэнээ хэрэглэжэ шаданагүй. Тэдээндэ министерствын зүгһөө техническэ болон мүнгэншье туһаламжа яһала үзүүлэгдэһэн байгаа. Жэшээнь, Хориин промкомбинадта модо хюрөөдэдэг «Р—65» маркын рама, дархалалгын хэдэн станогууд, автоприцеп, «ЗИС—5» маркын автомашина үгтөө. Тиихэдэ ажахынь эрьесын гаргашада 163 мянган түхэриг, капитальна хүдэлмэридэ 27,5 мянган түхэриг нэмэжэ үгтөө. Иимэ туһаламжа абажа байгаад, гүрэнэй түсэб дүүргээгүй байһан шалтагаан юуб? Промкомбинадай директор нүхэр Кирюхин нэн түрүүндэ ажахыгаа зүбөөр хүтэлбэрилжэ шадаагүй, эндэхид уялга абахыень абажархёод, тэрэнээ дүүргэхые оролдоогүй.

Тэрэшэлэн Кяхтын, Ториин промкомбинадуудай хүтэлбэрилэгшэд баһал үүсхэл оролдолгогүйгөөр хүдэлмэрилнэ, ажалай эмхидхэлые һайжаруулхын, машина зэмсэгүүдээ ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхын түлөө тон һулаар тэмсэнэ.

Аймагуудтахи промкомбинадуудай хүдэлмэриие нютагай хүтэлбэрилхы органууд шалгадаггүй, хүтэлбэрилэгшэдтэнь шанга эрилтэ хэдэггүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Партиин зарим айкомуудай, аймгүйсэдкомуудай хүтэлбэрилэгшэд промкомбинадайнгаа ажахые хүгжөөхэ, барилгын материал болон бусад эд бараа элбэгээр үйлэдбэрилүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа багаар хандуулна. Жэшээнь, Кяхтын промкомбинат тон муугаар хүдэлнэ. Теэд эндэхи аймгүйсэдком ямаршье хэмжээ абаагүй байһаар.

Республикымнай нютагай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд парти, правительствынгаа табиһан зорилгые бэелүүлэн, зургаадахи табанжэлдэ шэнэ амжалта туйлахын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлхэ ёһотой.

Н. ПИВОВАРОВ, БМАССР-эй Нютагай промышленностиин министр.

Мяха тушаалгые ударуулжа болохогүй

Орон дотороо мяха, мүн һү, тоһо болон бусад сагаан эдеэ элбэг дэлбэг болгохын тулада манай аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллажа байдаг. Тиигэжэ хэдэ хэдэн колхозууд үнеэдэй һү һаалгаяа, мүн мяха абалгаяа горьтойгоор ехэдхэжэ байна. Молотовой нэрэмжэтэ колхоз гахайнуудые хэзээ хэзээнэйхидээ олоор шахадаг болоо. Колхоз мүнөө жэлдэ гүрэндэ мяха тушааха, гахай худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые саг болзортоонь дүүргэһэн байна. Энэ колхоз гүрэндэ мяха тушааха түсэбэйнгөө хахадынь шахуу гахайн мяхаар дүүргэдэг болоо. Мүн тэрэшэлэн Сталинай, Кагановичын нэрэмжэтэ колхозууд ехэ мяха абадаг болобо. Сталинай нэрэмжэтэ колхоз ажахын жэлэй эхилһэнһээ хойшо 58 гахай шахажа, гүрэндөө 79 центнер тарган мяха тушаагаа. Эдэ колхозууд зун намартаа таргалуулагдаха һубай малай тухай гүүртэ эмхидхэжэ, зунай бэлшээридэ гаргаба.

Гэхэ зуура, эндэ гахай шахаха хэрэгтэ анхаралаа табидаггүй колхозууд бии. Тиигэжэ аймагай колхозууд гүрэндэ мяха тушааха хахад жэлэйнгээ түсэбые оройдоо 37,3 процент, тэрэ тоодо гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө арайхан гэжэ 6,5 процент дүүргэһэн байна. Зарим гэгдэнги колхозууд, жэшээлхэдэ, Калининай, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозууд гүрэндэ мяха тушааха хахад жэлэйнгээ түсэбые 3-һаа 20 процент хүрэтэр дүүргэжэ.

Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, аймагай машинно-тракторна станцинуудай директорнууд, тэдэнэй главна мэргэжэлтэд колхозуудта гахай шахаха, мал таргалуулха хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэнгүй, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ эрилтэ табинагүй. Сэлэнгын колхозуудта гахай шахаха гэхэдэ тэжээлшье бии, зундаа малаа һайнаар таргалуулха бэлшээринн газарааршье элбэг.

Аймагай зарим томо колхозууд, жэшээлхэдэ, Тельманэй, Маленковой, Карл Марксын, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд гүрэндэ мяха тушаагаагүй аад, малаа алажа худалдана, колхоз доторой элдэб хэрэгсэлдэ олоор гаргашална. Жэшээлхэдэ, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ нэгэшье толгой гахай тушаагаагүй аад, 40 гахай худалдаһан байна. Мүн XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз 79 поршоонхо элдэб хүнүүдтэ худалдаа. Иимэ баримта мүн бусадшье колхозуудта үзэгдэнэ. Ажахын жэлэй эхилһэнһээ хойшо аймагай колхозууд 486 толгой гахай худалдаа. Энэ баримта нэгэ харуулнаб гэхэдэ, гахайнуудые олоор шахажа, гүрэндэ тарган мяха ехээр үгэхэ, тиигэжэ олзо доход ехээр абаха хэрэгтэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа табинагүй. Мүн тэрэшэлэн эбэртэ бодо мал, хони ямаад ехээр хорооногдоно.

Мяха абалгаяа ехэдхэхын тула, хамагай түрүүндэ гахай олоор шахаха, эбэртэ бодо мал болон хонидоо ногоо һайнтай бэлшээридэ гаргажа, таргалуулха хэрэгтэй. Гахай шахалгада илангаяа ехэ анхарал табигдаха ёһотой. Теэд энэ талаар үшөө олохон колхозууд юушье хэнэгүй. Июниин 1-дэ аймаг соо 1513 толгой томо гахай тоолгодог байгаашье һаа, оройдоол 128 гахай шахагдажа байба. Маленковой, XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта нэгэшье гахай шахагданагүй. Маленковой нэрэмжэтэ колхоз үбэлэй эхинһээ хойшо гахай оройдоо шахааүй, Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз 140 гахайтай аад, мүнөө ойрдоол 10-ыье шахажа байдаг.

Мүнөө зунай бэлшээриин үедэ һубай мал һайнаар таргалуулха эгээл таарамжатай саг ерээ. Малай зунай бэлшээриие һайнаар эмхидхэжэ, гүрэндөө үхэрэй, хониной тарган мяхые ехээр үгэхын түлөө Сэлэнгын колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд бүхы шухала хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй. Мүн намартаа шахагдаха үбэлэй, хабарай эртын поршоонхонуудые мүнөө зундаа һайнаар түлжүүлжэ, томо болгохо шухала.

Ц. Цыренжапов, Улан-Удын мяха-консервын комбинадай Сэлэнгын аймагтахи бэлэдхэлэй конторые эрхилэгшэ.

Бригада хоорондын мүрысөөн

Колхозой комплексно хоёр бригадын гэшүүд арбан хоёр-хоёр машинкаар ноохо хайшалжа, һахы һалаг хүдэлнэ. Юуб гэхэдэ, энэ хоёр бригадын хайшалагшад хоорондоо мүрысөөтэй ха юм. Бригадынгаа хонидые түрүүн хайшалжа дүүргэшэнь мүрысөөндэ илаха ёшуу.

Лубсандоржо Цыденов хэдэн жэл удаагаар агрегадай начальнигаар хүдэлжэ, дүршэл шадабари ехэтэй болоһон механизатор юм. Лубсандоржо агрегадай хүдэлмэриие заахиншье һамшуулнагүй. Тэрэ саахаа мүнөө жэлдэ агрегадынь томодходоһон байгаа. Тиимэһээ хүдэлмэринь ехэ байшаанһаа мэдээжэ.

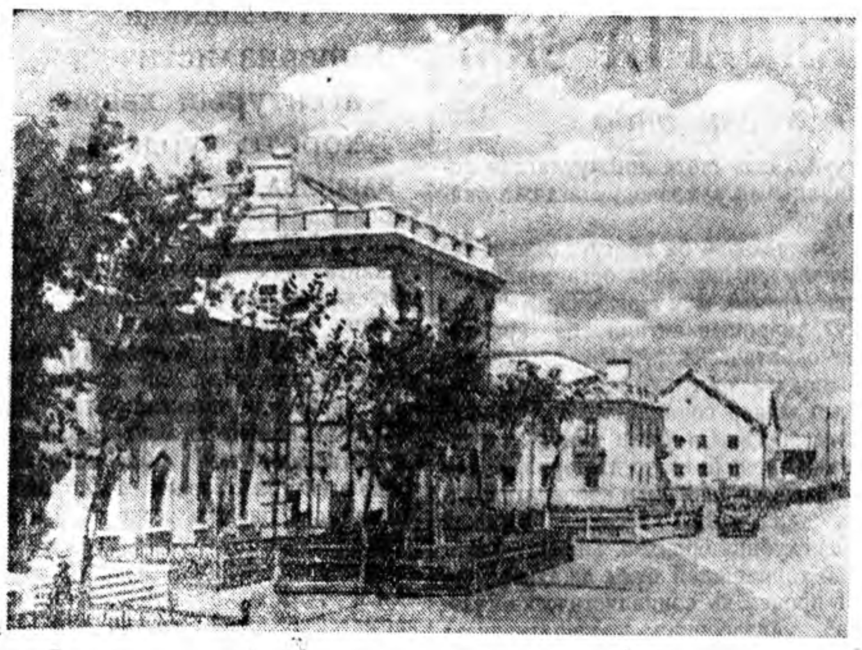
Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ 16 мянга шахуу хониной ноохо электромеханическа аргаар хайшалха юм. Мүнөө хиидһаа олонхи хонидой нооһон хайшалагдаа.

Цырма Дымчикова, Цыремжит Ринчинова, Цыбжит Сэмбуева болон бусад үдэр бүхэндэ түд бүридөө 50 гаран хони хайшалжа, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Агрегат үдэр бүхэндэ 750 толгой хүрэтэр хониной ноохо хайшална. Эндэ нооһон шаһаар шанараараа илгагдажа, барсалагдаад, фабрикануудта сэхэ эльгээгдэнэ.

Сахья Банзаракцеевай даадаг үтэлжэн хонидһоо ноохо дундаа зэргээр 3 килограмм шэрүүбтэр ба нарибтар ноохон хайшалагдана.

Хониной ноохо хайшалалгаар бригада хоорондын мүрысөөндэ нүхэр Аюшеевэй даадаг комплексно бригадынхид мүнөө дээрээ түрүүлжэ ябана. Тэдэнэр мүнөө хонидойнгоо ноохо хайшалжа дүүргэхэ дүтэлөө.

Н. Цыбенов.

Гусино-Озёрск город жэл ерэхэ бүри болбосон түхэлтэй боложо байна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Шахтернуудай городой нэгэ үйлсэдэ:

С. Доржиевай фото.

МУХАРШЭБЭРЭЙ АЙМАГТА

ХАРГЫ ЗАБАБАРИЛГЫН ҺАРА

Никольско сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд харгы зам заһабарилгын нарада эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, энэ хүдэлмэриие эрхимээр үнгэргэжэ байна. Түс колхозойхид харгы заһабарилгын жэлэйнгээ түсэбые үнгэрһэн арбаад хоног соо 80 гаран процент дүүргэө. Тиигэжэ харгы заһабарилгаар аймаг соогоо түрүүлжэ ябана.

Мүн «Улаан Шулуутай» колхозойхид энэ хүдэлмэридэ олон хүнүүдые табяа. Мүнөө эндэхи колхознигууд Никольск — Кусота нютагуудые холбодог харгы дээрэ хүдэлмэрилжэ байна.

ЭРТЫН ОВОЩЬ ХУДАЛДАНА

Сталинай нэрэмжэтэ колхоз аймаг соогоо огородно культурануудые ехээр таридаг колхозуудай нэгэн юм. Түс колхоз мүнөө бэлэдхэлэй органузацинуудта үгэрсэ, ногоон мангир худалдажа эхилээ.

Овощиин үндэр үргаса хураахын тула 30 гаран гектарай талмай дээрэ рассада тарижа дүүргээ.

МАЛАИ АШАГ ШЭМЫЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭ

Мухаршэбэрэй сельсоведэй «Коммунизм» колхоз һүүлэй жэлнүүдтэ малажалһаа ашаг шэмэ абалгые урда жэлнүүдтэй сасуулбал 2—3 дахин ехэ болгоо. Гахайнуудайнгаа тоо толгойе олон болгожо, гүрэндэ хэдэн зуугаад центнер тарган мяха тушаагааха заралнаа. Мүн үнеэдэй һү һаалга эрид дэшэлээ. Тиин, үнгэрһэн 8 һара соо түс колхозой һаалишад үнеэн бүриһөө 805 литр һү һаагаа. Тиихэдэ түс колхозой түрүү һаалишад А. Кузнецова, Е. Федорова, А. Кожемякина болон бусад энэ үе соо үнеэн бүриһөө 1000—1100 литр һү һаагаа.

Һү һаалгые улам дээшэлүүлхын тулада энэ хабартаа түс колхозойхид нилээдгүй ехэ талмайда ногоон конвейер тариһан байна.

ДАМЖУУЛГЫН УЛААН ТУГУУД БАРЮУЛАГДАБА

Һаяхан Булганиной нэрэмжэтэ колхозой правлени, парторганизаци колхозойнгоо комплексно бригаданарай хоорондохи социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргажа, полевой хүдэлмэринүүдые агротехническэ эрхим болзорнуудта, һайн шанартайгаар үнгэргэһэнэйнь түлөө 1-дэхи комплексно бригадада (бригадирынь нүхэр Д. Ц. Цыдыпов) колхозой правлениин, парторганизациин дамжуулгын Улаан туг барюулба.

Тэрэшэлэн түс бригадада эрхимээр хүдэлмэриһэн Гашейн МТС-эй 18-дахи тракторна бригадада МТС-эй дирекци болон парторганизациин дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа.

Мүнөө энэ бригадын колхознигууд ба механизаторнууд таринуудаа хойноһоо харуулһаланһаа һайнаар үнгэргэхын түлөө, сабшалангай талмайһаа үндэр баян ургаса абахын түлөө оролдолго хүсэеэ гаргажа байна.

Б. Тугнуйский.

А. МАНГАТХАНОВ.

Манай багшада магтаалай дуун

Эмгэн хүгшэн багшаяа
Эдир зурхэндөө һананабди:
Эжы шэнги энхэржэ,
Эрдэм номдо һургаа юм даа

Мантан томо заводтошье,
Манай олон колхоздошье
Мүнгэн буурал багшаяал
Манай үетэн магтанал.

Алдар суутай багшаяа
Ажалай солоор баясуулнабди:
Ангар ГЭС-эй барилгаар
Амитан зоноо баяжуулнабди.

Мантан томо заводтошье,
Манай олон колхоздошье
Мүнгэн буурал багшаяал
Манай үетэн магтанал.

Буурал сагаан багшаяа
Бурят орондоо суурхуулнабди:
Булган, ногоон талаяа
Баян ургасаар бүрхөөнэбди.

Мантан томо заводтошье,
Манай олон колхоздошье
Мүнгэн буурал багшаяал
Манай үетэн магтанал.

Чимит ЦЫДЕНДАМБАЕВ.

ҮЛГЫ

(Золто аша тухай номһоо)

НЭРЭ ҮГЭЛГЭ

Галдан Дулма хоёр
Хүбүүтэй боложо жаргаба.
Аба Морхой одоошье
Ашаяа хаража һаргаба.
Үлзы һайта үхибүүхэн
Үлгы соохоно дуурана.
Зүлгы хөөрхэн хасарынь
Зулмахажа хуурана.
Яб ягаахан хүбүүндэ
Ямар нэрэ үгэлтэйб?
Хөөрхэн энэ хүниие
Хэн гээшэ гэлтэйб?
Айл аймагынь нэрэнүүдые
Айладхажа забданад,
Нэрын эрхимые бэдэрнэд,
Нэгэ нэгээр дабтанад.
Баяр! Баатар! Бэлигтэ!
Бараг нэрэнүүд бэшэ аал даа?
Эрхим нэрэ—Гэрэлтэ!
Эдирхэлдэжэ буляалдаа.
Нэрэ бүхэн булта һайн!
Нэгые шэлэхэнь бэрхэтэй...
Бараг нэрэ һунгаха
Баабайнь баһал эрхэтэй.
Морхой үбгэн гэртэхиндээ
Молорхо гомолохо болобо.
Хэсүүнүүд таанад боложо
Хэлэһэн нэрыем голобот!
Золтой Дулма, Галдантаяа
Зохидхон нэрэ һананагүй.
Эхын һайшааһан нэрые
Эсэгэ зүбшөөжэ абанагүй.
Шэнэ үеын хүниие
Шэмэглэхэ нэрэ тодорхой.
Ухаа, хүсэ зоригые
Удхалан зангидан бадарһай!
Түмэршэ дархан мэнэ ерээд
—«Булад» гэгты!—гэнэ
Буладнаа хатуу түмэрые
Байгаали дэлхэй үзөөгүйл!
Ринчин геолог оролсоо.
«Эрдэни» нэрэ болохо юм.
Элдэб олон минерал соо
Эрдэнийнгэ үнэтэйе олохогүйт!
Эндэхи һургуулиин һурагша
—«Эрдэмтэ» нэрэ дурадхаа.
Дуугынь эрдэм шудалхал
Дутахагүй ха бодол ухаа.
Амаралтаар нютагаа ерэһэн
Арминн солото капитан
—Зориг нэрэ үгэгты!—гээ.
Зүбшөөд лэ ехэ удаан.
—«Бардам» гээ һаа ямар хаб?
«Базар» гэлсээд лэ амарае.
Одон! Цырен! Малша!
Ошон! Тогошо! Галша!
Бурядай бүхы нэрэнүүдые
Буляалдажа дурданад.
Һүртэй һайхан нэрэнүүд
Һүрэглэжэ ургаана.
Буурал сагаан толгойтой
Бурхиин Холхой баабайхан.
Шашаг олон үгэнүүдые
Шагнажа һууба дуугайхан.
Таарүу нэрын бэлээр
Тодорхогүйе мэдэбэ:
—Холхой нэрыем абаг!—гээд
Хошон үгэ хэлэбэ.
Үлгы ашадаа дархалһан
Үбгэн Морхой зэһэбэ.
Залуушуулда энээлдэхэ
Забда үгэнгүй хэлэбэ:
—Ажалша үнэншэ хүнүүдэй
Абааша нэрэнүүд булталаа—
Гүн үндэр шанартайл!
Гүнзэгы юрөөл удхатайл!
Баяр! Жаргал, Зоригудай
Баран булта гоёнуудые һаань,
Холхойн нэрэһээ хүндэтэйе
Хотон айлдаа дуулаагүйб.
Бурхиин Холхойдой ашамни
Бултанда магтаалтай ябуужал!
Холхойе хэные бүтээжэ,
Холхойн наһанда хүргүүжэл!
Ашыем Холхойн нэрээр
Али нигээд нэрлэхэ гүт?
Үлүү һайхан нэрэнүүдые
Үшөө саашань бэдэрхэ гүт?
Үбгэн Морхой үгынгээ
Үнэн зүбыень мэдэбэ.
Нэрэ һанажа ядаашадые
Нэгэ нэгээр гэтэбэ.
Омогтой баяртай эхэнь
—Олдобо!—гэжэ баталба.
Зүбшөөһэн эсэгэ баярлан
—Зүб!—гэжэ маһарба.
Бултанай түрүү гэгдэһэн
Бурхиин Холхойн нэрээр,—
Үлгы сооҺоно унтааша
Үнжэгэ нарайгаа нэрлээ һэн...

СЭСЭГЭЙ ДАЛАЙ ДОЛГИЛНО

—Хэн гүйнэб тэрээгүүр?
Хэлыт, хэн бэ?
—Холхой!
Харан сасуу танихагүйт,
Хаһатай үндэр болонхой.
Тоомгүй, Хөөрдэм абяатай.
Туранхайшаг марьятай.
Элдэб сэсэгэй тооһонһоо
Эреэн болоһон самсатай.
Хүл нюсэгэн хүбүүхэн
Хүхин энеэжэ самнана.
Үбсүү зурама ногоон соо
Үетэн нүхэдөө намнана.
Мэхэтэй гэрээ тэрмээлжэндэ
Маряахажа ойротоно.
Бархат далита эрбээхэйе
Бахардуулжа үргөөнэ.
Гоёхон эрбээхэй алдахадаа
Голхоржо муудана.
Атлас эрбээхэй барихадаа
Альга ташан баясана.
Аглаг дайдын нямнаануудые
Алтан шагтаяа тоолоно,
Дүхэригэлэн һуугаад хубаанад,
Дүтынгөө сэсэгүүдые шоолоно.
«Алтаар бидэнһээ баян
Али сэсэг байха бэ?
Дабдая нямнаа һайрхана.
Ойронь хонхо хайхана.
Сэгээн сэбэр агаарта
Шэнхинэхэеэ байһандал,
Хорёодоороо зэргэлшоод
Хонхо сэсэгүүд хүхэрнэ.
Бадма сэсэг оройтожо
Баясуулан шэмэбэ дэлхэйе!
Алишье тээшэ далабшаяа
Арбайлгажа дэлгээнэ.
Гал улаануудд далбагаяа
Газаашань нэхэжэ тайлана.
Шадамар ураар хэгдэһэн
Шарахан сасагууд бултайна.
Булсагархан залаагайнь
Булгадаа задархые хүлеэнгүй—
Томоотой зүгы айлшална.
Тоһонойнь дээжые амталнаа.
Хэн һайхан сэсэгүүд бэ?
Яаһан гоёхон шэмэгүүд бэ?
Утаһан хэды сасагууд бэ?
Урин зохидхон монсогууд бэ?
Хабарай сагай арюуниие
Хаража Холхой баясана.
Уралдаа набшаһаха аблашажа
Уһан шүүдэрынь амасана.
Элбэг үсхэн ногоон соо
Эльгэ хатан хүльбэрнэ.
Үндэр ногоон соо мүлхинэ.
Үетэндөө харагданагүй үнгэрнэ.
Басагые Холхой хүсэжэ
Барин алдаад гэгүүлнэ,
Тэрмээлжэеэ тэбдээнэ,
Эрбээхэйгээ эрьеүлнэ.
Хүхижэ ябаһан хүбүүмнай
Хүлөө тэбэреэд мухаришоо.
Бэрэтэрээ бархиршоо.
— Хабарай олон ургамалнууд соо
Халаахай гэжэ баһа байдаг.
Хадууржа энээниие абаарай!
Хаража ойлгожо ябаарай!

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ДҮЙ ДҮРШЭЛ ТУХАЙ

Үбэл, хабар гараһан поршоонхонуудые шахаха тухай

Мария Леонтьевна Бабинцева гахайшанаар 10-аад жэлдэ хүдэлмэрилжэ, эрхим ажалаараа аймаг соогоо суутай болоһой. Түрүү гахайшан түл абахадаалгабаряа жэл бүри холо үлүүлэ дүүргэнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ 10 нэ гахай даажа байгаад, түс бүриһөөнь түсэбэй ёһоор 10 поршоонхэ орондо 18-ые абажа түлжүүлһэн байна. Тиигэжэ тэрэ үнгэрэгшэ жэлдэ Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкада хабаадажа ерээ. Өөрынгөө олон жэлэй дүй дүршэлдэ, мүн выставкэ дээрэ харааһан үзэһэнэйнгөө залуу гахайшадые һураха. Тэрээнтэй сугтаа хүдэлмэридэ залуу гахайшад М. Власова, А. Карталольцева гэгшэд хүдэлмэрэ һайнаар мэдэдэг, оролдосотой гаайшад болоо.

Нүхэр Бабинцева шэнэ түрүү арга дүршэлнүүдые ажалдаа зоримгойгоор нэбтэрүүлжэ байдаг. Һүүлэй жэлнүүдтэ тэрэ гахайнуудые жэлдээ хоёр дахин түүлдэг болоо. Гахайнуудайнгаа поршоонхойноой һүүлээр, удааншье болонгүй дахин ороондо оруулдаг юм. Энэ жэлдэ түрүү гахайшан Воронежско областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй Хандалгай танилсаһанай һүүлдэ намартаа шахагдаха 7 һаратай 5 залуу эмэ гахайнуудые ороондо оруулаа. Тэдэнһээ адагынь 30-аад поршоонхо атажа, эхэнүүдынь намартаа шахагдаад, гүрэндэ тушаагдаха байна.

Мүнөө Мария Леонтьевна эхэ гахай бүриһөө дундаа зэргээр 12 поршоонхо абаад, нэгэшье толгойн гаргазүйгөөр түлжүүлжэ байнхай. Энэ зундаа, намартаа гахайнуудынь хоёрдохёо түрэжэ, мүн лэ энэ түхэй олон поршоонхо абтаха.

Түрүү гахайшан хайшан гэхэдээ поршоонхо олоор абанаб?

Хамагай түрүүндэ, тэрэ ажалдаа дуратай, оролдосотой юм. Гахайнь байра типовой бэшэшье һаа, зосоо газаагүй хододоо сэбэр, хуурайхан байлгагдадаг. Поршоонхонуудтай гахайнуудай байдаг таһалагуудынь сагаадагдаһан, хуурайхан сэбэр дэбэсхэр хэгдэһэн байдаг.

Нүхэр Бабинцева шэнэ түл абалгада эртээнһээ бэлдэдэг юм. Түрэхэ гахайнууд һайнаар эдеэлүүлэгдэжэ, һайнаар харууһалагдажа байдаг. Тэдэнэйдэ дэбтээгээдэд, ондоо тэжээлтэй холигдожо амтаруулагдаһан үбһэ, үбһэнэй гурил, силос, концентрированна тэжээл эдюулэгдэнэ. Тиин эдэ гахайнуудһаа томо, элүүр поршоонхонууд абтадаг байһаниинь мэдээжэ.

Гахайнуудай поршоонхолжо захалхалаар фермэдэ эгээл халуун хүдэлмэри эхилдэг. Поршоонхонуудые абахын тулада нэгэ хүн үдэр һүниигүй һахижа байдаг. Мүн гахайн байрын таһалгануудынь угаагдажа, сэбэрлэгдэжэ байдаг юм. Нарай поршоонхонуудые һайнаар түлжүүлхэ хэрэгтэ Мария Леонтьевна ехэхэн анхарал табидаг байна. Гахайн түрэхэтэй хамта тэрэ поршоонхонуудынь ехэ багаарнь илгажа, эхынь хүхэнүүдтэ таарууулжа табидаг заншалтай. Жэшээлхэдэ, бага бэетэй, өөдэгүйхэн поршоонхонууд эхынгээ урда хүхэнүүдтэ табигдадаг байна. Юуб гэхэдэ, гахайнуудай сээжэ талын хүхэнүүд һү ехэтэй байдаг бшуу. Нүхэр Бабинцева һая гараһан нарай поршоонхонуудые заатагүй шэнгэдэг юм. Түрэһэн һүүлдэ түрүүшын хоёр-гурбан хоног поршоонхонууд эхэһээ һалгаадаха үедөө—хоёр һаратайда дахинаа шэнгэгдэнэ. Иигэжэ поршоонхонуудые шэнгэхэдэ байхадаа тэдэнэй хэр зэргэ томо боложо байһыень бэлээр мэдэхэ арга олдоно бшуу.

Поршоонхонуудай тэнжэхэдэ шухала хэрэгтэй зарим бодосууд эхынь һүн соо байдаггүй. Теэд поршоонхонуудые эхынгээ һүндэ сададаггүй байна. Тиимэһээ Мария Леонтьевна нарай поршоонхонуудай 5—6 хоногой байхадань тэжээл эдюулжэ һургадаг. Түрүүшээр поршоонхонуудта үнеэнэй машиндадаагүй үдхэн һүн уулгагдана. Тиинһээр байтараа һүндэ овёсой, ячменнин гурил худхагдаад, шэнгэгэнүүр уулгагдадаг. Мүн үбһэ шаһаад, шүүһыень нарай поршоонхонуудта уулгадаг. Һүтэй байхынь тулада нарай поршоонхотой гахайнуудые һайнаар эдеэлүүлжэ байха хэрэгтэй. Мария Леонтьевна хүхөөр гахайнуудые шэмэ һайнтай тэжээлээр эдеэлүүлжэ байдаг. Тиигэжэ поршоонхонууд һара тухай болохо ороо силос, концентрированна тэжээл эдижэ захална.

Энэ жэлдэ Мария Леонтьевнагай хүсэлээр гахайнуудые түргэнөөр шахаха арга хэрэглэгдэхэнь. Энэ аргын һайн юумэниинь юуб гэхэдэ, үбэл, хабартаа гараһан поршоонхонууд зундаа һайнаар томо болгогдоод, намартаа шахагдажа, гүрэндэ тушаагдана. Иигэжэ шахагдаха поршоонхонууд бэлшээриин ногоондо ябажа, һайнаар томо болохо байна. Зүгөөр, гахайнуудые түргэнөөр шахаха арга хэрэглэхэдэ поршоонхонуудые нарайһаань эхилээд, дуран соонь һайнаар эдеэлүүлжэ, һайнаар томо болгохо хэрэгтэй. Намартаа шахагдаха поршоонхонуудта эхынь һүнһөө гадна, үнеэнэй һү уулгажа, концентрированна тэжээл, корнеплодуудые, хартаабха эдюулжэ байха хэрэгтэй. Иигэжэ һайнаар эдеэлүүлжэ, һайнаар харууһалажа байхада поршоонхонууд эхэһээ һалгаадаха үедөө 18—20 килограмм татадаг юм. Намартаа шахагдаха поршоонхонууд зундаа нэмэлтэ тэжэл эдилсэжэ байгаад, бэлшээри дээрэ һайнаар адуулагдаха ёһотой. Эхэһээнь һалгаагаад, поршоонхонуудые гол түлэб бүдүүн (шэмэтэ ба ногоон) тэжээлнүүдээр эдеэлүүлхэ хэрэгтэй. Энэ үедэнь поршоонхонуудта концентрированна тэжээл багашаагаар, үдэртөө түс түстэнь хахад килограмм тухайтайгаар үгэлсэжэ байбал лэ болохо. Тиигээд 7—8 һаратай болоходонь поршоонхонууд ёһотойгоор шахагдажа захалдаг байна. Тиигэжэ һара, һара хахад соо тэдэнэр гол түлэб концентрированна тэжээлээр шахагдадаг юм. Зунай сагта һайнаар бэлшээгдэжэ, томо болгогдоһон поршоонхонуудые намартаа шахаад байхада дунда зэргээр 80—90 килограмм шэнгүүртэй болоһон байдаг.

Иигэжэ үбэл, хабарай сагта абтаһан поршоонхонуудые тэрэ жэлдэнь шахахадаа тэжээлэйнь һайнаар бэлдүүлжэ, бэлэдхэжэ шадаха шухала. һайнаар, дуратайгаар эдижэ байхынь тулада, поршоонхонуудай тэжээлынь олон янзын болохо, амтарулха хэрэгтэй. Поршоонхонуудай тэжээл бэлдэхэ хэрэгтэ нүхэр Бабинцева ехэхэн анхарал табидаг.

— Амтатай, олон янзын тэжээл эдижэ байхадаал поршоонхонууд түргэнөөр томо болодог, — гэжэ Мария Леонтьевна ходо хэлэдэг.

Поршоонхонуудай хомхойгоор, дуратайгаар эдихынь тулада концентрированна тэжээл эһээдэг, хартаабха шанажа нюхадаг, үбһэ хэршэжэ, татажа, гурил болгодог байна. Тэрэ иигэжэ тэжээлые һайнаар бэлэлүүлаад бурдуүг болгон худхаад, поршоонхонуудта уулгадаг байха юм. Үбэлжээлһэн үедэ нүхэр Бабинцева томо гайхайнуудаа үдэртөө 3 дахин эдеэлүүлжэ, хоёр дахин уһалжа байдаг.

Зунай сагта фермын гахайнууд уһа намартай, бэлшээри һайнтай газарта гаргагдадаг байна. Гахайнуудай зунадаг газарта дүтэхэнэ ногоон конвейер таригдадаг. Зундаа ургажа байха үедэнь сабшажа гү, али гахайнуудые тэндэ оруулжа, түрэ тарилгын ургасые эдюулхэ хэрэгтэй. Ногоон конвейертэ гэхэ хара таряан, горохтой холигдомол овёс, кукуруза таригдана. Мүнөө жэлдэ поршоонхотой эхэ гахай бүридэ дунда зэргээр хахад гектар тэжээлэй элдэб культуранууд таригдана. Бэлшээриин ногооноо гадна, элдэб культуранууд ургажа байха үедэнь эдихэдэ гахайнууд һайнаар таргалдаг, поршоонхонууд түргэнөөр түлжэдэг байна.

Мария Леонтьевна өөрынгөө эрдэм мэргэжэлые саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байдаг. Тэрэ мүнөө 3 жэлэй зоотехническэ курсануудта һуралсана.

— Мария Леонтьевна зоотехническэ наукын заабаринуудые һайнаар мэдэжэ абахын тулада бүхы оролдолгоо гаргадаг, хэдышье сүлөөгүй байгаа һаа, занятиһаа таһардаггүй юм,—гэжэ колхозой зоотехник Н. А. Хамаганов хөөрэнэ.

Түрүү гахайшан занятида ойгоһон юумэеэ ажалдаа хэрэглэхые оролдожо байдаг. Тиигэжэ зоотехническэ наукын заабаринуудые, ороной түрүүшүүлэй баян дүй дүршэлые хүдэлмэридөө нэбтэрүүлжэ байдагай ашаар лэ тэрэ һайн амжалта туйлана.

КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые харюуда нүхэр Бабинцева мүнөө жэлдэ эхэ гахай бүриһөө дунда зэргээр 20 поршоонхо абажа түлжүүлхэ социалистическэ уялга абһан юм. Тэрэ уялгаяа түрүү гахайшан мүнөө амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Хүсэ, тэжээл багаар гаргашалжа, гахайн мяха ехээр абахын түлөө Мария Леонтьевна колхоз доторoo шангa тэмсэл дэлгэрүүлээ. Үбэлэй, хабарай эртын поршоонхонуудые үбэлжүүлэнгүйгөөр зундаа үнэ сэн багатай бэлшээриин ногооноо һайнаар томо болгожо, намартаа шахахада гахайн мяха абалгада гаргашалагдадаг хүсэн, тэжээл нилээд бага болохо байна. Мүн гахайнуудые жэлдээ хоёр түрүүлхэдэ ажал багатайгаар олон түл абтана.

Дүй дүршэл ехэтэй, оролдосотой гахайшан саашадаашье хүдэлмэридөө һайн амжалта туйлажа байханиинь лабтай.

В. КОТЛЫКОВА, зоотехник.

ТЭМСЭЛЭЙ БА ИЛАЛТАНУУДАЙ АЛДАРТА ЗАМ

Хитадай Коммунистическэ партиин 35 жэлэй ойдо

1921 оной июлиин 1-нэй үдэр хадаа сүлөөтэ шэнэ ажабайдал тээшэ зориһон хитад арадай зам дээрэхи эгээ толотомо һайхан үдэрнүүдэй нэгэниинь болоно. Хитадай Коммунистическэ партиин нэгэдэхи съезд энэ үдэр нээгдэһэн юм.

Хитадай пролетариадай тоогооро олошорһоной, дайшалхы шадабариинь дээшэлһэнэй, ороной түрүү хүнүүдэй дунда марксизм-ленинизмын дэлгэрһэнэй эсэстэ Коммунистическэ парти байгуулха эрхэ нүхэсэл Хитадта бии болоһон байна. Марксистско-ленинскэ һургаал агууехэ Октябрьска Социалистическэ Революциин һүүлээр Хитад орондо дэлгэржэ эхилээ һэн. «Марксизмые ородуудай хэрэглэһэнэй ашаар тэрээниие хитадууд хэрэглэдэг болоо» гэжэ нүхэр Мао Цзэ-дун бэшээ һэн.

Россида пролетарска революциин илаһанай нүлөөгөөр империализмда эсэргүү, феодализмда эсэргүү хүдэлөөн хитад арадай дунда дэлгэржэ эхилээ һэн. Энэ хүдэлөөн 1919 оной майн 4-дэ Пекиндэ болоһон студентскэ демонстрациһаа—«майн 4-нэй хүдэлөөн» гэгдэдэгһээ эхи абаһан байна. «Майн 4-нэй хүдэлөөнэй» түүхэтэ удхашанарынь юуб гэхэдэ, политическэ тэмсэлэй замда гараһан хитадай пролетариат энэ хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан юм.

Нүгөө талаһаа «майн 4-нэй хүдэлөөн» хадаа түрүү интеллигенциин дунда марксизм дэлгэрүүлгэдэ туһалаа. Тиин түрүү интеллигенци научна социализмын номнолые хүдэлмэришэнэй дунда дэлгэрүүлжэ эхилээ һэн. Империализмда, феодализмда эсэргүүгээр 1919 ондо Хитадта дэлгэрһэн хүдэлөөн Коммунистическэ парти байгуулха эрхэ нүхэсэлые бэлэдхээ.

Бүри 1920 ондо Пекин, Шанхай, Ухань, Чанша, Кантон, Цзинань болон бусад городуудта коммунистическэ бүлэгүүд бии болоо һэн. Жэл үнгэрөөд байхада, 1921 оной июлиин 1-дэ эдэ бүлэгүүдэй 12 түлөөлэгшэд, тэрэ тоодо Чаншаһаа ерэһэн делегат нүхэр Мао Цзэ-дун Шанхайда нюусаар суглараһан байна. Эндэ түүхэтэ шухала зорилго шиидхэгдэһэн байна — съезд хадаа Хитадай Коммунистическэ партиин байгуулагдаһаниие соносхоод, тэрээнэй Уставые баталһан, центральна органуудые һунгаһан байна.

«Майн 4-нэй хүдэлөөнэй» ба Хитадай Коммунистическэ партиин байгуулагдаһанай эсэстэ буржуазин хүтэлбэрилжэ байһан хуушан түхэлэй буржуазно-демократическа революциһаа шэнэ-демократическа революци тээшэ гэхэ гү, али пролетариадай хүтэлбэрилжэ байһан ба Хитадые социалистическээр хүгжөөхэ арга боломжые нээжэ үгэхэ байһан шэнэ түхэлэй буржуазно-демократическа революци тээшэ эрид эрьелтэ болоһон байна.

Орон дотор дэлгэржэ байһан арадай революциие толгойлжо, тэрээниие илалтада хүргэхэ гэһэн орёо ба хүндэтэ зорилго Хитадай Коммунистическэ партиин үмэнэ табигдаа һэн. Өөрынгөө хүдэлмэришэн ангиин үмэнэ, бүхы хитад арадай үмэнэ, уласхоорондын коммунистическэ хүдэлөөнэй үмэнэ Хитадай Коммунистическэ партиин байгуулһан асари ехэ габьяань юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа дурсагдаһан зорилгые амжалтатайгаар шиидхэһэн, Хитадай онсо өөрэ эрхэ байдалда марксистско-ленинскэ һургаалые зүбөөр хэрэглэжэ шадаһан байна. Эгээ энэ хадаа Хитадай Коммунистическэ партиин хүсэнэй ба нэрэ хүндын гол шухала эшэ үндэһэнүүдэй нэгэниинь болоно. Хитадай компартиин революционно тэмсэл хадаа марксистско-ленинскэ теориие шэнэ зүйлнүүдээр ба үргэн ехэ дүй дүршэлөөр баяжуулаа.

Хитадай компарти элдэб хэлбэрилнүүдтэй хэһэн тэмсэл дундуур хүгжэн бэхижээ. 1935 оной январьда Цзуньда болоһон түүхэтэ зүблөөн дээрэ «зүүнэй» хэлбэригшэд партиин хүтэлбэрилгэһөө зайсуулагдаад, нүхэр Мао Цзэ-дун түрүүтэйгээр Центральна Комитедэй шэнэ хүтэлбэри бии болгогдоһон юм. КПК-гэй ЦК-гэй апрельскэ (1945 он) пленум «энэ хадаа Хитадай Коммунистическэ партиин ажабайдалда тон ехэ түүхэтэ удхашанартай эрьелтэ болоһон байна» гэжэ тэмдэглээ һэн.

Хитадай революци тухай тон шухала һургаалые —нэгэдэмэл фронт тухай, зэбсэгтэ тэмсэл тухай һургаалые бии болгоһон ябадал хадаа Хитадай Коммунистическэ партиин элитэ ехэ туйлалта мүн болоно.

Нэгэдэмэл фронтын зэбсэгые ба зэбсэгтэ тэмсэлэй аргые амжалтатайгаар хэрэглэжэ һураһан Хитадай Коммунистическэ парти үргэн ниитэ арадтай нягта холбоотой байжа, дайсаниие илаха тэмсэлдэ тэдээниие шадамараар хүтэлбэрилдэг тон ехэ хүсэн болоһон байна. Хитадай түүхэтэ хуби заяае шиидхэлгэдэ Коммунистическэ партиин гүйсэдхэһэн үүргэнь хэмжээлэшэгүй ехэ юм. Японско империалистнуудта эсэргүүсэн хитад арадай хэһэн национально-сүлөөрэлгын дайнай жэлнүүдтэ булимтарагшадай тыл дотор 100 миллион хүн зонтой туйлай ехэ территори коммунистнуудгүйгөөр сүлөөлэгдэжэ шадагдахагүй байгаа. Хитадые американска монополинуудай дарлалтада оруулһан чанкайшистска журам коммунистнуудай ашаар лэ бута сохигдоо. Империализмда ба феодализмда эсэргүү революциин үедэ коммунистнуудай ашаар лэ илалта туйлагдажа, хүдэлмэришэн ангида хүтэлбэрилүүлһэн арадай демократическа диктатура байгуулаад, социализмын замаар урагшаа дабшаха арга олдоо.

1949 ондо Хитадай Арадай Республикын тогтоогдоһоной эсэстэ агууехэ хитад арадай олон зуун жэлэй түүхэдэ шэнэ саг үе нээгдэжэ, социалистическэ общество байгуулгын саг үе эхилээ. Экономическа талаараа гээгдэнги, аграрна байһан ороноо социалистическэ, индустриальна хүсэн түгэс орон болгохын түлөө тэмсэжэ ороһон хитадай үргэн ниитэ арадые шалгагдамал, дайшалхы хүтэлбэрилэгшэнь—Хитадай Коммунистическэ парти ударидажа ябана. Хитад арад олон жэлдэ болоһон дайнай үедэ һандаргагдаһан оронойнгоо экономикые коммунистнуудай хүтэлбэреэр богони болзор соо һэргээн бодхооһон, аграрна болон бусад демократическа хубилалтануудые хэжэ дүүргэһэн, Хитадай Арадай Республикын арадай ажахые хүгжөөхэ түрүүшын табанжэлэй түсэбые 1953 онһоо бэелүүлжэ ороһон байна.

Шэнэ Хитадай политическэ болон экономическа амжалта хадаа бүгэдэниитын һунгалта үнгэргэхэ ба 1954 оной сентябрьда болоһон арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаан дээрэ Хитадай Арадай Республикын конституциие баталха эрхэ нүхэсэл бии болгоһон байна. Хитадай үргэн ниитэ ажалшадай агууехэ туйлалтанууд тэрэ конституци дотор бэхижүүлэгдээ.

Советскэ Союзай, социалистическэ лагериин бүхы бусад оронуудай ахадүүгэй туһаламжатайгаар Хитадай Арадай Республика ороноо социалистическээр индустриализацилха, хүдөө ажахыда, кустарна промышленностьда, мүн капиталистическэ промышленность болон худалдаа наймаанда социалистическэ шэнэдхэлгэнүүдые хэхэ талаар элитэ ехэ амжалта туйлаа. 1955 ондо промышленна продукци гаргалга революциин урда тээхи Хитадта туйлагдаһан эгээ дээдэ хэмжээһээнь хоёр хахад дахин, 1949 оной хэмжээһээ дүрбэһөө дээшэ дахин үлүү гараһан байна. Промышленна олон зуугаад томо предприятинууд болон электростанцинууд, олон мянган километртэ түмэр зам ба шоссейнэ харгы баригдажа байна.

Хитадай Коммунистическэ парти социализм байгуулга тухай ленинскэ һургаалай гол заабаринуудта, Советскэ Союз доторхи социалистическэ байгуулалтын дүй дүршэлдэ түшэглэнэ. Гэбэшье, тэрэ хадаа революциин илахаһаа урда тээ колониальна шахуу, феодальна шахуу орон байһан Хитадай онсо өөрэ эрхэ байдалые хараадаа абан, социалистическэ общество байгуулха хэрэгтэ шэнэ онсо өөрэ зүйлнүүдые олоор оруулна. Хитадай Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр таряашадай зуун хорин миллион үмсын ажахынууд хэдэн шата дамжуулагдан социализмын замда оруулагдажа байна.

Эмхидхэлэй ба ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри партийна организацинуудай хэһэнэй, мүн тэрэшэлэн Хитадай хүдэлмэришэн ангиин ба арадай-демократическа гүрэнэй зүгһөө таряашадта үзүүлжэ байдаг туһаламжын ашаар социалистическэ шэнэдхэлгын хэрэгтэ үргэн ниитэ таряашадай эдэбхи ехээр дэлгэрнэ. Хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативуудта таряашадай ажахын арбанай юһэн хубинь оронхой. Тиихэдэ, Хитадай таряашадай бүхы ажахынуудай 61 процентнь социалистическэ түхэлэй үйлэдбэриин кооперативуудта нэгэдэнхэй.

Мүн тэрэшэлэн хитад арад энгэй-капиталистическэ промышленность болон худалдаа наймаае социалистическэ болгон шэнэдхэхэ зорилго Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр амжалтатайгаар шиидхэжэ байна.

Политическэ болон ажахын илалтануудай үндэһэ һуури дээрэ Хитад дотор ёһотой культурна революци боложо байна. Хүдэлмэришэд ба таряашад, тэдээнэй үхибүүд, олон тоото бага яһатан революциин илаһанай ашаар эрдэмдэ һураха, культураяа дээшэлүүлхэ үргэн ехэ арга боломжотой болоо. Олон миллион ажалшад үзэг бэшэг шудалһан, ороной арадай ажахын элдэб һалбаринуудта хүдэлмэрилхэ олон зуугаад мэргэжэлтэд бэлэдхэгдэһэн байна.

Коммунистическэ парти үргэн ниитэ ажалшадай дунда идеологическа ехэ хүдэлмэри ябуулжа, шэнэ Хитадые байгуулагшадые марксизм-ленинизмын сурталаар оролдосотойгоор хүмүүжүүлнэ.

Зургаан зуун миллион хүн зонтой хитад арадай туйлалтанууд, шэнэ ажабайдал байгуулгада туйлаһан тэрээнэй амжалтанууд Хитадые дэлхэйн ёһотой агууехэ гүрэн болгоо. Советскэ Союзтай болон эб найрамдалда дуратай бусад оронуудтай хамта Хитадай Арадай Республика бүгэдэниитын эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө арадуудай аюулгүй байдалай түлөө эсэшэгүйгөөр тэмсэнэ. Корейдэ ба Индохитадта дайнай гуламтануудые үгы болгохын түлөө, Дальна Востогто ба бүхы дэлхэй дээрэ түгшүүрилтэ байдалые һуларуулхын түлөө тэмсэлдэ КНР-эй гүйсэдхэһэн үүргэнь бүгэдэндэ мэдээжэ. КНР Инди хоёрой зохёоһон, социальна элдэб байгуулалтатай оронуудай амгалан ёһоор зэргэ оршон байлгын мэдээжэ табан ёһо гурим гүрэнүүдэй дунда улам үргэнөөр дэлгэржэ байна. Колониализмда эсэргүү, эрхэ сүлөө ба национальна бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө Азиин ба Африкын оронуудай тэмсэлые Хитадай Арадай Республикын зүгһөө морально-политическэ талаар дэмжэжэ байдаг ябадал уласхоорондын элитэ ехэ удхашанартай.

***

35 жэлэй урда тээ Хитадай Коммунистическэ парти өөрынгөө замые эхилхэдээ 50 шахуу гэшүүдтэй байһан юм. Мүнөө тэрээнэй зэргэнүүдтэ 9 миллион үлүүтэй коммунистнууд тоологдоно. Эдэ тоонууд хадаа революционно дүрбэн дайнай гал дүлэн дундуур хитад арадые 1949 оной түүхэтэ илалтада хүргэжэ, социализм байгуулгын замые нээжэ үгэһэн агууехэ партиин нэрэ хүндын ба хүсэнэй туйлай ехээр ургаһаниие эли тодоор харуулна.

«Хитадай Коммунистическэ парти хадаа манай хэрэгые ударидажа байһан гол хүсэн болоно.

Марксизм-ленинизм хадаа манай идеологиин теоретическэ базань мүн.

Манай зам дээрэхи бүхы бэрхэшээлнүүд болон һаад түбэгүүдые дабажа, манай оронииe агууехэ социалистическэ республика болгохо байһандаа бидэнэр дүүрэн этигэнэбди» гэһэн нүхэр Мао Цзе-дунай эдэ үгэнүүд соо Советскэ Союзай ба бүхы социалистическэ гүрэнүүдэй арадуудтай хамта хүн түрэлтэнэй гэрэлтэ һайхан ерээдүй тээшэ—коммунизм тээшэ ошожо ябаһан хитад арадай дура хүсэлынь харагдана.

М. Юрьев.

Хитадай Коммунистическэ партиин VIII съездэ бэлэдхэл

ПЕКИН, июниин 28. (ТАСС). Хитадай Коммунистическэ партиин 8-дахи съездын нээгдэхэ ойртоһонгой дашарамдан ороной олон районуудта партийна конференцинүүд боложо, партийна организацинуудай хүдэлмэриин дүнгүүд гаргагдана, КПК-гэй болохоёо байгаа 8-дахи съездэ хабаадаха делегадууд һунгагдана.

Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, КПК-гэй Гуанси правинциин нэгэдэхи конференци Наньнин городто нээгдэбэ. Тэрээндэ 549 делегат хабаадана. КПК-гэй Хубэй провинцын партийна организациин нэгэдэхи конференци Учань городто нээгдээд, тэрээнэй хүдэлмэридэ 719 хүн хабаадажа байна.

Худалдаа наймаа хэхэ тухай советско-нидерландска хэлсээнүүд тушаа

1956 ондо эд товарнуудые Советскэ Союз Нидерланда хоёрой бэе бэедээ худалдаха списогүүд тухай протоколдо июниин 27-до Гаагада гар табигдаба.

Тэрэ протоколой ёһоор Нидерланда болбол Советскэ Союзда эльгээхын тула ашаанай 3 судна бүтээхэ захилнуудые абаха, мүн арһа, арһаар хэгдэһэн зүйлнүүдые ба штапельна утаһа, медикамент, дабһалһан селёдко, ургамалай тоһо ба бусад товарнуудые худалдаха гэжэ хараалагдана.

Советскэ товарнуудай списогтэ модоной зүйлнүүд, ороохо таряан, антрацит, шулуу нүүрһэнэй үлөөдэһэ, асбест, шэрэм, хүбэн, хүнгэн автомобильнууд, химическэ ба бусад эд товарнууд оруулагданхай.

Познаньда империалистическэ агентурын хэһэн хорото гүрдэлгэ

ВАРШАВА, июниин 29. (ТАСС). Познаньда империалистическэ агентурын хэһэн хорото гүрдэлгэ тухай тусхайта мэдээсэлые мүнөөдэр бүхы польско газетэнүүд толилбо. Мэдээсэл соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

Июниин 28-да Познань городто үймөөн үүдхэгдэһэн байна. Познаниин зарим предприятинуудта бии байһан экономическа бэрхэшээлнүүд ба дутагдалнуудые империалистическэ агентура, хархис подполиинхид арадай засагта эсэргүү үймөөнүүдые хэжэ хэрэглэхые нэгэ хэды үе соо оролдоһон байгаа. Гүрдэлгэ хэхын тула мүнөө уласхоорондын яармагай боложо байһан имагтал Познань городые дайсад дэмы шэлээгүй. Арадай Польшын һайн нэрые гутааха, манай уласхоорондын амгалан ёһоной харилсаа холбоо хүгжөөлгэдэ һаад ушаруулха гэжэ тэдэнэр оролдоһон байна.

Июниин 28-да дайсанай агентнууд үйлсэдэ үймөө үүдхэжэ шадаа. Ниитын зарим байшангуудта добтололго хэгдэжэ, хүн зон үхэһэн, гэмтэһэн байна. Засагаархид хүдэлмэришэн ангиин ушар ёһо мэдэхэ хубида түшэглэн, байдалаа гартаа абажа, город дотор амгалан байдал тогтоогоо. Правительствын ба Польско нэгэдэмэл хүдэлмэришэдэй партиин Центральна Комитедэй түлөөлэгшэд Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Юзеф Циранкевич толгойлогшотойгоор энэ событинуудай болоһон газарта ошоо.

Һүйдхэл һандаралгануудые эмхидхэгшэд хуулиин ёһоор шангаар хэһээгдэхэ байна. Эдэ һандаралганууд хадаа үргэнөөр ба чаринаар бэлэдхэгдэһэн диверсионно-гүрдэлгын ябуулгануудай шэнжэтэй байгаа.

Познаньда болоһон событинуудтай дашарамдуулан, арадай Польшын дайсадаар үүдхэгдэһэн гүрэндэ харша элдэб һэдэлгэнүүд. ябуулганууд тушаа бүхы ажалшадай, арадай бүхы патриотическа хүсэнүүдэй илангаяа һэрэмжэтэй байхань шухала болобо. Ажалшадай ажабайдалда байһан дутагдалнуудые усадхалгада, манай оронииe демократизацилгада парти, правительствын эгээн ехэ анхарал оролдолгоёо зорюулжа байһан үедэ манай ороной дайсад Познаньда иимэ гүрдэлгэ эмхидхэһэн байна. Иимэ ушар баримтые Польшын үнэн сэхэ хүн бүхэн, патриот бүхэн ухаан мэдэрэлдээ хадуужа абаха ёһотой.

Үймөөнүүдые үүдхэхэ ба арадай засагта эсэргүү ябуулга хэхэ гэһэн ямаршье һэдэлгэ хадаа оронойнгоо ажана һайн байдалые үнэтэйдэ бододог бүхы ажалшадай, бүхы гражданинуудай зүгһөө зохихо сохилто абаха гэжэ правительство болон Польско нэгэдэмэл хүдэлмэришэдэй партиин ЦК этигэнэ.

ВАРШАВА, июниин 29. (ТАСС). Июниин 28-да болоһон событинуудай һүүлээр город юрынгөө байдалда орожо байна гэжэ Познаньһаа мэдээсэнэ.

Арадай засагта эсэргүүгээр хэгдэһэн диверсионно ябуулганууд тушаа хүдэлмэришэд тон ехээр дураа гутажа байна. Арестовалагдаһан диверсантнууд болон бандидуудые уридшалан мүрдэлгэ хадаа тэдэнэр хархис подполиинхидтай барисаатай байгаа гэжэ харуулба.

Французска шахтёрнуудай забастовко

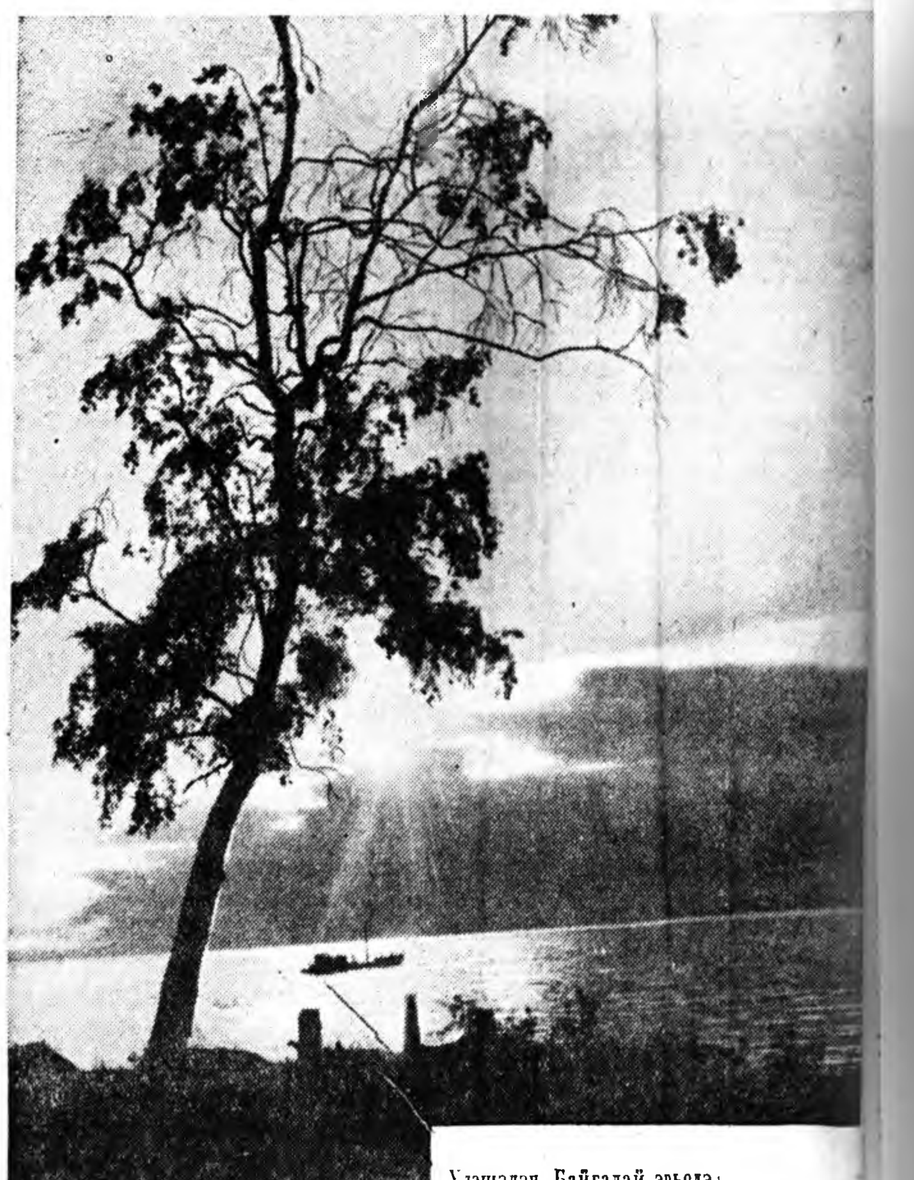
ПАРИЖ, июниин 28 (ТАСС). Салломинай ба Курьерэй (Па-де-кале департамент) нүүрһэнэй шахтануудай шахтёрнуудай хэһэн забастовко хэдэн үдэртэ үргэлжэлжэ байна гэжэ «Либерасьон» газетэ мэдээсэнэ. «Форс Уверьер» гэһэн Бүгэдэниитын ажалай конфедерациин ба «Христиан ажалшадай французска конфедерациин» профсоюзна организацинуудай уряагаар 6 мянган шахтёрнууд ажалаа зогсообо. Забастовко хэгшэд салин хүлһыень ехэ болгохые эринэ.

Индонезидэ забастовко болоно

ДЖАКАРТА, июниин 29. (ТАСС). Индонезиин морягууд болон докёрнуудай профсоюзай Джакартадахи таһаг Танджонг-Приок гэжэ портдо нэгэ үдэрэй забастовко үнгэргэбэ. Тэрээндэнь портын 5 мянган хүдэлмэришэд хабаадалсаа. Портын докёрнууд эдеэ хоолыень һайжаруулха эрилтэ голландска пароходно кампанида табина.

Серийскэ парламент Сабри Асалиин правительствода этигэмжэ үзүүлбэ

БЕЙРУТ, июниин 29. (ТАСС). Дамаскһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, серийскэ парламент үсэгэлдэрэйнгөө заседани дээрэ олонхи голосоороо Сабри Асалиин толгойлдог Сириин шэнэ правительствода этигэмжэ үзүүлбэ.

Үдэшэлэн Байгалай эрьедэ.
Ф. Моренецын фото-этюд.

Манай республика дотор

Шулуугаар барилга хэнэ

Һүүлэй жэлнүүдтэ Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ниитын ажахы түргэнөөр хүгжэжэ, артелиин олзо доход горьтойхоноор дээшэлжэ байна. Ниитынгээ ажахыһаа ороһон олзо доходой ехэ хубииень колхоз малай байранууд болон бусад барилгануудые барилгада һомолдог юм. Мүнөө жэлдэ колхоз 1400 хонидой багтаамжатай 3 байра, 100 үнеэдэй байха нэгэ байра, 25 эхэ гахайн байха нэгэ байра, малай зунай байрануудые, автогараж барилгада мүнгэн зөөри хэрэгтэй соонь һомолһон байна. Энэ жэлдэ мүн гахайнуудай хоёр байра, орооһоной склад болон бусад барилганууд һэльбэн заһагдаха юм.

Тиин энэ жэлдэ колхоздо барилгын хүдэлмэри һайнаар ябуулагдажа байна. Хамта 40 дархашуул, мори унаа, машина табигдаа. Модо шулуун хэрэгтэй соогоо бэлдэгдэжэ зөөгдөө.

Мүнөө жэлдэ тус колхозой барилгашад шулуу ехээр хэрэглэнэ. Мүнөө эндэ малай 3 байра шулуугаар баригдажа байнхай. Модоор бариһанда орходоо шулуун барилганууд химдаар, олон удаан жэлдэ байхаар бүтээгдэнэ. Шулуугаар барилга хэхэдэ эрэгтэй ба эмэгтэй колхознигууд үбгэн залуугүй хүдэлхэ аргатай байна. Жэшээлхэдэ, нүхэр Чимбеевэй хүтэлбэрилдэг комплексно бригадада 4 рядтайгаар үнеэдэй байха нэгэ байра шулуугаар баригдажа байна. Тэндэхи барилга дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан хүнүүдэй олонхинь эхэнэрнүүд юм.

Шулуун байрануудай бүхэ байхын тулада эндэ ханануудтань 2,5 метр зайтайгаар бетоноор хэгдэһэн баһананууд һуулгагдана. Барилга хэгдэжэ байһан газарта шулуу хүсэд хүрэхөөр зөөгдөө. Хажууданъ барилгада хэрэглэгдэхэ һайн шабар бии. Мүнөө бригадын гэшүүд байрынгаа һуури татаад, торхыень бодхожо байна. Энэ байра үбһэ хуряалгын эхилтэр дүүргэгдэхэ юм.

Усть-Киран тосхондо хонидой нэгэ байрын торхо бодхоогдожо дүүрэхэ дүтэлөө. Эндэ мүн гахайнуудай байха нэгэ байра баригдажа дүүрүүтэй байна.

Барилгынь хүдэлмэридэ энэ колхозойхидто Кяхтын МТС-эй механизаторнууд ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

С. Климов.

Һү ехээр һаахын түлөө тэмсэнэ

Кударын аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой һаалишад үнеэн бүриһөө хахад пүүдһээ доошо бэшэ һү һаахын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэ.

Мүнөө дээрээ манай фермын үнеэн бүриһөө хахад пүүд арай хүрэхэгүйхэн—7 литр һүн һаагдана. Һаяын үдэрнүүдтэ 8 литр болгохобди—гэжэ нэгэдэхи фермые даагша нүхэр Ушаков хөөрэнэ.

Энэ фермын эрхим һаалишад М. Шаханова, Е. Сукнева, К. Ландина гэгшэд һү һаалгые үдэр ерэхэ бүри дээшэлүүлнэ. Һаалишан Е. Сукнева найман һарын туршада үнеэн бүриһөө 866 литр һү һаагаа. Тус фермэ мүнөө үедэ Нуга гэжэ һайн ногоотой газарта зуһажа байна.

Малажал дээрэ 20 жэлһээ үлүү хүдэлжэ байһан һаалишад Манефа, Елизавета Новоселова гэгшэдэй жэшээтэ һайн ажалда зорюулагдаһан баярай суглаан һаяхан эндэ үнгэргэгдөө. Мүн һаалишадта үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

Д. Болхоев.

Дүршэлтэй һаалишан

Түнхэнэй аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой һаалишад С. Г. Доржиева, С. Б. Сыренова үнеэдһээ һү һаалгые нилээд дээшэлүүлжэ байна. Һаалишан Доржиева ажахын энэ жэлэй 8 һара соо үнеэн бүриһөө 767 литр һү һаагаа. Мүн колхозой үнинэй һаалишан С. Б. Сыренова энэ үе соо үнеэн бүриһөө 651 литр һү һааба.

С. Б. Сыренова 21 жэл соо һаалишаар ажаллаха зуураа, нилээд ехэ дүй дүршэлтэй болонхой.

Эдэ һаалишад үнеэдээ зүбөөр харууһалха, эдеэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Тэдэнэр нэгэ сагта үнеэдээ һаадаг, эдеэлүүлдэг, уһалдаг байна.

С. Андыков.

Спартакиадада хабаадалсахаяа Москва ошохонь

Июлиин 4-дэ, Москвада РСФСР-эй арадуудай спартакиада нээгдэхэнь. Энэ спартакиадада 84 областьнууд, хизаарнууд, автономно республика ба республиканска мэдэлэй городуудай түлөөлэгшэд, 8 мянга шахуу спортсменүүд хабаадалсахань юм.

Манай республикын спортсменүүд гимнастикаар, хүнгэн атлетикаар, боксоор, велоспортоор урилдаагаар, нэлюурдэлгээр, мэргэн буудалгаар, тамаралаар мүрысэхэ байна.

Мүнөө манай командануд мүрысөөндэ хабаадалсахаар Москва ошонхой. Тэдэнэй тоодо Геннадий Тритин, Александра Воронцова, Чимитцо Сыжипова, Владимир Николаев, Станислав Шодоров, Леонид Бердников, Ханда Убугунова ба бусад бии. Манай боксёрнууд Дальне-Восточно зоноор түрүү һуури эзэлээд баран командаараа (10 хүн) спартакиадада хабаадалсаха хүндэтэ эрхэ олоо.

Г. Рюгин.

Редакторай орлогшо **О. Г. ГОМБОЕВА.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26 Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74 отв секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74 корректорская — 32-67 бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

11—00802. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 3315.